

**HÄMEENLINNAN
SEURAKUNTAYHTYMÄ
Tilinpäätös
Toimintakertomus
2022**

SISÄLLYSLUETTELO

I.	TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1	Yleiskatsaus.....	1
1.1	Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajan katsaus	1
1.2	Talouden kehitys	3
1.3	Hallinnon, toiminnan ja talouden tarkastelu kriisiytyvän seurakunnan mittareiden valossa.....	5
2	Hallinto	6
3	Henkilöstö.....	10
4	Jäsenmäärä.....	14
5	Tilintarkastus ja sisäinen valvonta.....	15
6	Talouden tunnusluvut	15
	Tuloslaskelman tunnusluvut	15
	Rahoituslaskelman tunnusluvut.....	16
	Taseen tunnusluvut	16
7	Yhteisen kirkkoneuvoston esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.....	16
II.	Talousarvion toteutuminen.....	17
	Talousarvion sitovuus.....	17
1	Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi..	17
	Hämeenlinna-Vanajan seurakunta	17
	Lammin seurakunta	23
	Hauhon seurakunta	26
	Kalvolan seurakunta	28
	Yhtymän yksiköt	29
2	Käyttötalouden toteutuminen	34
3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	37
	Verotulot ja valtionrahoitus	37
4	Investointiosan ja hankkeiden toteutuminen	39
5	Rahoitusosan toteutuminen	40
6	Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta...	41
III.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	42
1	Tuloslaskelma.....	42
2	Rahoituslaskelma	43
3	Tase	44
IV.	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	45
1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	45
2	Tuloslaskelman liitetiedot.....	46
3	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	47
4	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	48
5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	50
6	Omistuksia muissa yhtiöissä koskevat liitetiedot.....	51
7	Hautainhoitorahaston tilinpäätös.....	52
V.	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	57
VI.	LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	58
VII.	MÄÄRITELMÄT	59

I. TOIMINTAKERTOMUS

1 Yleiskatsaus

1.1 Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajan katsaus

Kertomusvuonna 2022 seurakuntien toiminnassa päästiin koronapandemian varjosta kohti valoisimpia aikoja erilaisten kokoontumisrajoitusten kevään aikana vähitellen poistuessa. Hieman arkaillen ihmiset lähtivät keväällä ja vielä kesälläkin osallistumaan, mutta syyskaudella oli jo selvästi havaittavissa osallistujamäärien kasvua niin seurakuntien viikkotoiminnassa kuin jumalanpalveluselämässä, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Koronapandemian aikana tehdyn ns. digiloikan myötä opittuja taitoja ja toimintatapoja ei kuitenkaan unohdettu, eikä sitä joukkoa, jota internetin kautta voitiin palvella. Useita tapahtumia ja tilaisuuksia toteutettiin ns. hybridimallilla, jossa kokoontuvan seurakunnan ohella tilaisuuteen saattoi osallistua etänä internetin välityksellä.

Koronapandemian varjon väistyessä uuden varjon kuitenkin maailmaamme, erityisesti Eurooppaan, toi Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainaan. Tästä tuli maininkeja myös Hämeenlinnan seurakuntayhtymään ja sen seurakuntiin ukrainalaisten sotapakolaisten saapumisen myötä. Nopeasti sodan syttymisen jälkeen seurakuntayhtymä antoi Loimalahden leirikeskuksen kevätkuukausiksi ukrainalaisten pakolaisten hätämajoituskäyttöön. Sota kauhuineen oli tullut lähelle. Ihmisten auttamishalu oli koskettavaa ja sen kanavoimisessa seurakunnat saattoivat ohjata.

Ukrainan sodan vaikutukset meillä Suomessa, kuten koko Euroopassa, näkyivät vuoden mittaan myös inflaation kiihtymisenä ja sen myötä erityisesti energiakustannusten rajuna nousuna. Tämä kosketti niin yksittäisiä ihmisiä kuin yhteisöjä. Ihmisten taloudellisen avun tarve kasvoi. Tämä näkyi selvästi seurakuntien diakoniatyössä myös Hämeenlinnan seurakuntayhtymässä. Energiakustannusten nousu vaikutti myös suoraan seurakuntayhtymän kiinteistötoimen kuluihin.

Taloudellisesti vuodesta 2022 tuli Hämeenlinnan seurakuntayhtymässä monien ylijäämäisten vuosien jälkeen 616.000 alijäämäinen. Tähän johti ennen kaikkea tuottojen ennakoitua huonompi kertymä ja tämä puolestaan johtui lähinnä sijoitusten arvonalentumisista. Verotulojen osalta todettakoon, että niitä kertyi monista huonoista ennusteista ja talouden epävarmuustekijöistä huolimatta edelleen ennakoitua enemmän.

Rakentaminen näkyi vuonna 2022 vahvasti seurakuntayhtymän toiminnassa niin päätöksenteossa kuin sitten myös käytännön toteutuksessa aiemmin päätettyjen tai aloitettujen hankkeiden etenemisenä.

Hauhon hautausmaan huoltorakennus valmistui kevään aikana.

Lammilla uuden seurakuntatalon rakentaminen alkoi pohjatöiden merkeissä kesällä ja vuoden vaihtuessa lähes koko rakennus oli saanut vesikaton suojakseen. Lammin uusi seurakuntatalo valmistuu syksyn 2023 aikana.

Yhteisen kirkkoneuvoston vuonna 2020 nimeämä työryhmä suunnitelmien laatimiseksi Hämeenlinnan-Vanajan seurakuntatalojen tilojen ja toimintojen uudelleen järjestämisestä sai mittavan ja ansiokkaan työnsä päätökseen kevätkauden aikana. Tämän myötä yhteinen kirkkovaltuusto päätti vaiheittain Hämeenlinna-Vanajan käyttöön tulevan uuden seurakuntatalon sijainnista. Kesäkuussa tehdyn päätöksen mukaan uusi seurakuntatalo tuli rakentaa ns. ruutukaava-alueelle ja syyskuussa tehdyn päätöksen mukaan uuden seurakuntatalon paikaksi tuli Ykköskorttelin ja Rauhankadun vaihtoehtoista jälkimmäinen. Joulukuun kokouksessa yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi uusi seurakuntatalo -hankkeen tilaohjelman, hanketekijät, tilojen tarkastelun ja alustavan hankintahinnan hankesuunnitelman lähötiedoiksi. Lisäksi valtuusto päätti perustaa hankkeelle ohjausryhmän, jonka jäseniksi ni-

metään luottamushenkilöitä, työntekijöitä sekä edustaja nuorten vaikuttajaryhmästä. Seurakuntatalon alustava kustannus on hieman yli 18 miljoonaa. Varsinaisen seurakuntatalon osuus on noin 11 miljoonaa ja mahdollisen asunto-osan osuus noin 7 miljoonaa. Näiden päätösten myötä valmistelut uuden seurakuntatalon rakentamisesta vanhan Hämeenlinnan Keskuseurakuntatalon paikalle, Rauhankadulle, saattoivat alkaa.

Joulukuun kokouksessaan yhteinen kirkkovaltuusto päätti myös Hämeenlinnan kirkon muutossuunnittelun käynnistämisestä. Kirkon muutossuunnittelulle päätettiin perustaa ohjausryhmä, joka koostuu sekä luottamushenkilöistä että työntekijöistä. Vuoden 2023 budjettiin varattiin 30 000 euron määräraha, jolla on tarkoitus kustantaa arkkitehti- ja rakennesuunnitelmat.

Hautaustoimen ja kiinteistötoimen suunnitellut hankinnat ja ylläpitokorjaukset toteutettiin pääsääntöisesti talousarvion ja investointisuunnitelman mukaisina.

Vuosi 2022 oli myös seurakuntavaalien vuosi. Marraskuussa käydyillä seurakuntavaaleilla valittiin luottamushenkilöt seuraavalle nelivuotiskaudelle niin yhteiseen kirkkovaltuustoon kuin seurakuntien seurakuntaneuvostoihin. Seurakuntavaalien äänestysprosentti oli Hämeenlinna-Vanajan seurakunnassa 12 %, Hauholla liki 16 % ja Lammilla 15,7 %. Johtuen vuoden 2023 alussa tapahtuvasta seurakuntaliitoksesta seurakuntavaalit toteutettiin Kalvolassa Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan yhteydessä.

Kalvolan seurakunnalle vuosi 2022 oli valmistautumista edellä mainittuun seurakuntaliitokseen Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan kanssa. Diakoniatyön juhluvuosi 2022 loi myös oman sävynsä seurakunnan toimintaan niin Kalvolassa kuin muissakin seurakunnissa.

Hauhon seurakunnassa diakoniavuoden juhlaa vietettiin helluntaina paljastamalla Amalia-vaivaisakka pariksi jo keskiajalta lähtien diakoniatyötä tehneelle vaivaisukko Bartimeukselle. Tapahtuma herätti huomiota tiedotusvälineissäkin ja matkailijoita kävi Tiekirkkona toimivassa Hauhon kirkossa tuplamäärä aiempiin vuosiin nähden. Hauhon HawuJoulutapahtuman yhteydessä julkistettiin 180 vuotta täyttäneen pappilan kunniaksi historiikki pappilan vaiheista.

Hämeenlinna-Vanajan toiminnassa korostui edellisenä syksynä alkanut piispantarkastusprosessi, joka huipentui piispa Matti Revon vierailuviikonloppuun elokuussa. Samanaikaisesti Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan piispantarkastuksen kanssa toteutettiin myös Hämeenlinnan seurakuntayhtymän piispantarkastus. Hämeenlinnassa iloittiin myös siitä, että noin 7 vuoden välein toteutettava Synodaalokokous pidettiin tällä kertaa Hämeenlinnassa kokouksen pääpaikan ollessa Verkatehtaalla. Lammilla jo kahdelle edelliselle vuodelle sijoittuneen piispantarkastusprosessin myötä alkanut strategiaprosessi sai päätöksensä syyskuussa 2022, kun seurakuntaneuvosto hyväksyi seurakunnan uuden strategian, Ota opikses, usko ilokses. Iloa ja mielihyvää seurakunnassa tuotti myös edellä mainittu Lammin uuden seurakuntatalon rakentaminen ja siihen liittyvä suunnittelu. Ilonaiheisiin kuului myös Evolle talkoovoimin rakennetun metsäkirkon valmistuminen sekä niin sen kuin sinne johtavan Lammin seurakunnan valmistaman mobiilipyhiinvaellusreitit käyttöön siunaaminen. Molemmat edellä mainitut nousevat esiin myös Lammin seurakunnan ympäristökasvatussuunnitelmassa, joka kuuluu osana joulukuussa 2022 yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymään Hämeenlinnan seurakuntayhtymän ympäristöohjelmaan.

Heli Ulvinen

yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja, Lammin seurakunnan kirkkoherra

1.2 Talouden kehitys

Yksiköiden toimintakatteet verrattuna talousarvioon ja edelliseen vuoteen

1.000 €	TP 2022	TA 2022	TA muu- tettu	ero	T-%	TP 2021	muutos
Hämeenlinna-Vanaja	-4 636	-4 678		43	99 %	-4 530	-105
Lammi	-615	-644		29	95 %	-604	-11
Hauho	-368	-368			100 %	-359	-9
Kalvola	-337	-357		19	95 %	-344	7
Seurakunnat	-5 955	-6 047	-6 047	92	98 %	-5 837	-119
Hallinto	-1 071	-1 150		78	93 %	-924	-147
Kiinteistötoimi	-2 985	-2 202	-2 578	-407	116 %	-2 868	-117
Hautaus-toimi	-787	-683	-917	129	86 %	-716	-71
Yhtymän yksiköt	-4 843	-4 035	-4 644	-199	104 %	-4 509	-335
TOIMINTAKATE Yht.	-10 799	-10 082	-10 691	-107	101 %	-10 345	-453

Yhtymän osalta kiinteistötoimi ylitti muutetun talousarvion.

Tuloslaskelman vertailu talousarvioon

1.000 € (ilman sis. eriä)	TP 2022	TA 2022	TA 2022 muutettu	ero	toteuma-%
Toimintatuotot	1 995	1 743	1 743	251	114 %
Henkilöstökulut	-7 089	-7 122	-7 147	58	99 %
Palvelujen ostot	-2 700	-2 198	-2 673	-26	101 %
Vuokrakulut	-537	-498	-498	-39	108 %
Aineet ja tarvikkeet	-1 588	-1 339	-1 448	-140	110 %
Annetut avustukset	-499	-487	-487	-11	102 %
Muut toimintakulut	-381	-181	-181	-200	210 %
Toimintakulut yhteensä	-12 793	-11 826	-12 435	-359	103 %
TOIMINTAKATE	-10 799	-10 082	-10 691	-107	101 %
Verotulot, valtionrahoitus	12 632	11 722	11 722	909	108 %
Verotuskulut, keskusrahastomaksut	-1 273	-1 285	-1 285	13	99 %
Rahoituserät	-680	150	150	-830	-453 %
VUOSIKATE	-120	505	-104	-15	115 %
ALIJÄÄMÄ	-616	-95	-704	88	87 %

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 251.000 eurolla. Suurimman erän tästä muodosti talousarviota 192.000 euroa suuremmat tuhkausmaksut. Henkilöstökulut alittivat talousarvion 58.000 eurolla. Aine- ja tarvikeostot ylittivät muutetun talousarvion 140.000 eurolla. Toimintakate ylitti talousarvion 107.000 eurolla. Kirkollisverotulot ja valtionrahoitus ylittivät talousarvion yhteensä 909.000 eurolla. Rahoituserät alittivat talousarvion 830.000 eurolla. Tästä syystä tilikauden tulos oli alijäämäinen 616.000 euroa, muutetun talousarvion ollessa 704.000 euroa alijäämäinen.

Tuloslaskelman vertailu edelliseen vuoteen

1.000 € (ilman sis. eriä)	TP 2022	TP 2021	MUUTOS	
Toimintatuotot	1 995	2 007	-12	-1 %
Henkilöstökulut	-7 089	-6 833	-256	4 %
Palvelujen ostot	-2 700	-2 772	72	-3 %
Vuokrakulut	-537	-405	-132	33 %
Aineet ja tarvikkeet	-1 588	-1 513	-75	5 %
Annetut avustukset	-499	-577	79	-14 %
Muut toimintakulut	-381	-252	-129	51 %
Toimintakulut yhteensä	-12 793	-12 352	-441	4 %
TOIMINTAKATE	-10 799	-10 345	-453	4 %
Verotulot, valtionrahoitus	12 632	12 538	94	1 %
Verotuskulut, keskusrahastomaksut	-1 273	-1 274	1	0 %
Rahoituserät	-680	445	-1 124	
VUOSIKATE	-120	1 363	-1 483	
YLI/ALIJÄÄMÄ	-616	474	-1 090	

Käyttötalous

Toimintatuotot olivat lähes samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin, laskua oli 12.000 euroa vuoteen 2021 verrattuna. Toimintatuottoihin sisältyy isoimpina erinä tuhkausmaksuja 622.000 euroa, vuokratuottoja 315.000 euroa sekä metsätalouden tuottoja 148.000 euroa. Henkilöstökuluissa oli pientä nousua. Palvelujen ostoissa oli taas pientä laskua. Tavaraostot kasvoivat viime vuoteen verrattuna 5 prosentilla. Toimintakate suureni eli kulut kasvoivat 453.000 euroa, 4 prosenttia edellisvuodesta. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista oli 15,6 prosenttia (16,2 % vuonna 2021).

Kirkollisverotulot kasvoivat 0,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2021, vaikka jäsenmäärä jatkoi laskuaan. Seurakuntayhtymän tilinpäätös päättyi ensimmäisen kerran moneen vuoteen alijäämäiseksi ja se oli 616.000 euroa, 2021 ylijäämä oli vielä 474.000 euroa. Alijäämän selittää käytännössä negatiiviset rahoituserät jotka olivat -680.000 euroa. Verotulot kasvoivat. Hankkeita toteutettiin.

Investoinnit

Vuonna 2022 investointeja oli kaikkiaan 1.255.013 euroa. Isoimpia valmistuneita investointeja oli Hauhon hautausmaan huoltorakennus 257.269 euroa. Koneinvestointeja tehtiin 163.674 eurolla, näitä olivat telakaivuri ja kaksi Avant työkonetta. Keskenäisiä investointeja ovat Lammin uuden seurakuntatalon rakentaminen 674.791 euroa ja Vanajan hautausmaan laajennus 103.282.

Rahoitus

Seurakuntayhtymän rahoitustilanne pysyi hyvänä, vaikka sijoitusvarallisuuden arvo loppuvuonna laski. Sijoitusvarallisuutta rahastoissa oli tilinpäätöshetkellä markkina-arvoon arvostettuna 10,6 miljoonaa euroa (11,7 milj. euroa, vuonna 2021). Varainhoidossa ja pankkitileillä olevat varat riittäisivät 410 päiväksi ilman tulorahoitusta (491 vuonna 2021).

Tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen

Tammi-helmikuun verotulot ovat 3,8 % paremmat kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Maaliskuussa sovittiin virka- ja työehtosopimuksen palkantarkistuksista. Vuoden 2023 palkkakustannukset nousevat noin 3,5 %, kun talousarviossa varauduttiin vain noin 1,5 %:n nousuun. Syöksynsuun leirikeskus päätettiin sulkea helmikuussa kuntotutkimuksen tulosten perusteella.

1.3 Hallinnon, toiminnan ja talouden tarkastelu kriisiytyvän seurakunnan mittareiden valossa

Kriisiytyvän seurakunnan kriteerit eivät toteutuneet talouden (tilikauden negatiivinen tulos kolmena perättäisenä vuotena, taseen edellisten tilikausien alijäämä, heikko maksuvalmius, henkilöstömenojen kasvu) tai toiminnan ja hallinnon (puutteellisuudet tai heikkoudet yhteiskunnallisten tehtävien hoitamisessa, hallinnossa tai viranomaistoiminnassa, ongelmat toimintaorganisaatioissa, johtamisen heikkoudet, henkilöstön määrässä tai hyvinvoinnissa toistuvasti esiintyvät ongelmat) mittareita tarkasteltaessa.

2 Hallinto

Taustaa

Seurakuntayhtymään on kuulunut vuoden 2019 alusta neljä seurakuntaa: Hauho, Hämeenlinna-Vanaja, Kalvola ja Lammi. Marraskuussa 2018 järjestetyissä seurakuntavaaleissa valittiin 51-jäseniseen yhteiseen kirkkovaltuustoon edustajia Hauholta viisi (5), Hämeenlinna-Vanajasta kolmekymmentäviisi (35), Kalvolasta neljä (4) ja Lammilta seitsemän (7).

Perussääntö

Seurakuntayhtymän perussääntö hyväksyttiin vuonna 2008 kaikissa seurakuntayhtymään liittyneiden seurakuntien kirkkovaltuustoissa. Perussäännön mukaan seurakunnat hoitavat kaiken seurakunnallisen toiminnan ja seurakuntayhtymä hoitaa talous- ja henkilöstöhallinnon, hautaustoimen ja kiinteistötoimen. Perussäännön voimaantulopäivästä lukien seurakuntien omaisuus ja velvoitteet ovat kuuluneet seurakuntayhtymälle. Verotulojen jakomallina on ollut käytäntö, jossa verotulot vähennettynä verotuskustannuksilla ja keskusrahastomaksulla jaetaan seurakunnille ja yhtymälle suhteessa 60 % - 40 % ja edelleen seurakunnille jaettava osuus jaetaan seurakuntien väkiluvun mukaisessa suhteessa. Yhteinen kirkkoneuvosto vahvistaa vuosittain talous- ja toimintasuunnitelman yhteydessä verotulojen jako-osuudet seurakuntayhtymälle ja sen seurakunnille. Yhtymän perussääntöä tarkistettiin vuonna 2013 ja tarkistetun perussäännön 4 §:n mukaan seurakuntien jako-osuudet määrättyvät edelleen niiden jäsenmäärän perusteella, mutta perustelluista syistä yhteinen kirkkoneuvosto voi poiketa jakoperusteista. Näin toimittiin myös syksyllä 2021 ja pienemmät seurakunnat saivat jaettavaksi talousarviotukea 80.000 euron summan vuodelle 2022.

Yhteinen kirkkovaltuusto

Yhteisen kirkkovaltuuston jäsenet 2022: Hauhon seurakunta: Ville Honkasaari, Liisa Ilonen-Teivonen, Tiia Nurminen, Matti Rantti ja Juha Rehuttu. Hämeenlinna-Vanajan seurakunta: Kalervo Aaltonen, Antti Ahonen, Erkki Alanen, Aulis Ansaharju, Ulla Appelroth, Mika Einiö, Henna Heikkilä, Mia Heinonen, Kari Heiskanen, Antti Hieta (pj.), Riitta Hietanen, Anna-Kaisa Häppölä, Juha Isosuo, Erkki Jaalama, Sara Kaloinen, Timo Kaunisto, Jaana Kivikko, Julianna Koivu, Kylli Kylliäinen, Jonni Levaniemi, Lauri Lindqvist, Pia-Nina Mohr, Maria Mäki-Uuro-Tuiskunen, Pentti Nyholm, Kirsi Ojansuu-Kaunisto, Ari Palomäki, Antti Piirainen, Outi Pänkäälä, Sari Rautio, Marianna Roine, Jaana Rusko-Laitinen, Helge Saarinen, Terhi Sortila (vpj.), Jarmo Vainio ja Tuula Vranki-Niemi. Kalvolan seurakunta: Riitta Aumo, Olli Ilo-mäki, Terhi Kyhkynen ja Esko Nyysönen. Lammin seurakunta: Jari Eerola, Sinikka Hakala, Mari Huostila, Ulla Kartano, Sinikka Lindholm, Hannu Silpola ja Marita Tuomi. Sihteeri: talous- ja hallintojohtaja Ville Lehtonen.

51-jäseninen yhteinen kirkkovaltuusto käyttää seurakuntayhtymän ylintä päätösvaltaa kirkkolain ja kirkkojärjestyksen nojalla. Kertomusvuonna yhteisellä kirkkovaltuustolla oli kolme kokousta, joissa kirjattiin 43 pykälää. Yhteinen kirkkovaltuusto päätti seuraavista asioista:

Hallintoa ja taloutta koskevat päätökset:

- seurakuntayhtymän tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen varainhoitovuodelta 2021
- tuloveroprosentin 1,30 % vahvistaminen vuodelle 2023
- päätös Hämeenlinna-Vanajan alueen seurakuntatalon rakentamisesta Rauhankadulle
- keskustan seurakuntatalojen tilojen ja toimintojen uudelleen järjestämisen selvitystyön jatkaminen
- toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2023, toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2025 sekä investoinnit/hankkeet vuodelle 2023

- lisätalousarvio hankkeiden rahoittamiseksi
- hautaushinnaston vahvistaminen

Yhteinen kirkkoneuvosto

Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajana on toiminut tuomiokapitulin määräämänä Lammin seurakunnan kirkkoherra Heli Ulvinen.

Yhteisen kirkkoneuvoston jäsenet 2022: Hauhon seurakunta: Ville Honkasaari. Hämeenlinna-Vanajan seurakunta: Aulis Ansaharju (vpj.), Iija Filen, Jussi Hanska, Riitta Hietanen, Anna-Kaisa Häppölä, Timo Kaunisto, Heikki Lindroth, Outi Pänkäälä, Helge Saarinen ja Jurkka Sipilä. Kalvolan seurakunta: Heikki Koskela. Lammin seurakunta: Jari Eerola ja Sinikka Lindholm. Sihteeri: talous- hallintojohtaja Ville Lehtonen. Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksiin ovat myös osallistuneet yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtajat, seurakuntayhtymän johtoryhmän jäsenet ja seurakuntien kirkkoherrat.

15-jäseninen yhteinen kirkkoneuvosto toimii kirkkolain sille säätämän tehtävän mukaisesti seurakuntayhtymän toimeenpano- ja hallintoelimenä. Yhteisen kirkkoneuvoston tehtävänä on johtaa seurakuntayhtymän hallintoa, talouden ja omaisuuden hoitoa, valmistella yhteisen kirkkovaltuuston käsittelemät asiat ja panna täytäntöön sen päätökset sekä valvoa sen etuja. Kertomusvuonna yhteisellä kirkkoneuvostolla oli kahdeksan kokousta, joissa kirjattiin 136 pykälää. Tärkeimmät päätökset yhteiselle kirkkovaltuustolle esiteltujen asioiden lisäksi olivat:

Hallintoa ja taloutta koskevat päätökset:

- seurakuntayhtymän talouskehityksen ja verotulojen seuranta sekä yhteisen kirkkovaltuuston päätösten täytäntöönpanot
- seurakuntayhtymän nimenkirjoitusoikeuden päättäminen yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajalle ja talous- ja hallintojohtajalle kummallekin yksin
- seurakuntayhtymän/seurakuntien talous- ja toimintasuunnitelmien laatimissohjeiden valmisteleminen
- hautainhoitorahaston talousarvion ja toimintasuunnitelman vahvistaminen vuodelle 2023
- Kirkon ympäristödiplomin hakeminen Hämeenlinnan seurakuntayhtymälle
- seurakuntayhtymän taloussihteerin valinta

Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta

Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunnan jäsenet 2022: Hauhon seurakunta: Liisa Ilonen-Teivonen. Hämeenlinna-Vanajan seurakunta: Sara Syyrakki (pj.), Mika Einiö, Erkki Jaalama, Hannu Kivelä, Pia-Nina Mohr, Marja-Leena Nykänen, Jukka Saario (vpj.) ja Ville Vihriälä. Kalvolan seurakunta: Olli Ilomäki. Lammin seurakunta: Mari Huostila. Sihteeri: toimistos sihteeri Kati Miettinen. Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunnan kokouksiin ovat myös osallistuneet yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtajat, yhteisen kirkkoneuvoston edustaja, kiinteistöpäällikkö ja talous- ja hallintojohtaja.

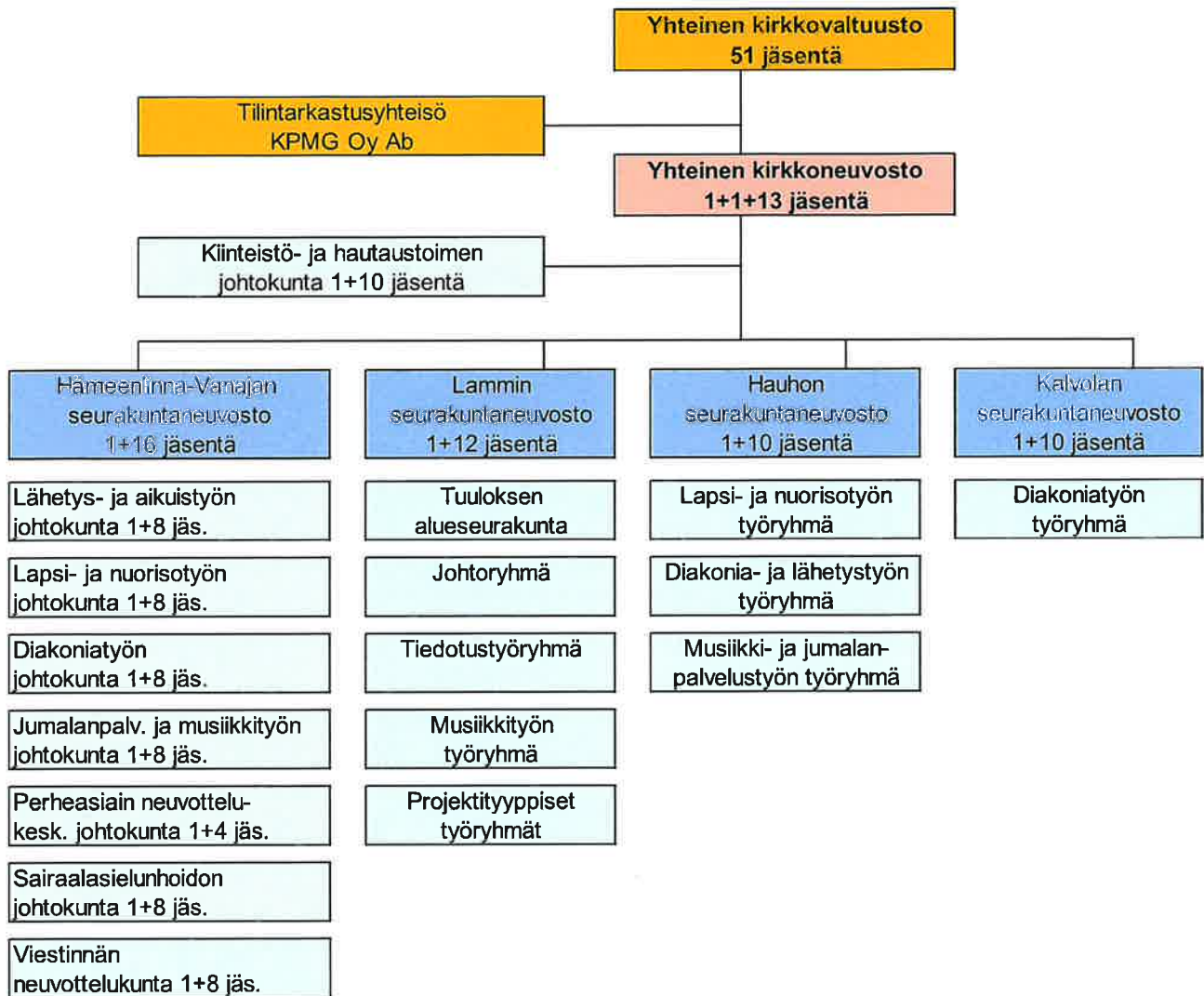
11-jäseninen kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta on kertomusvuoden aikana pitänyt seitsemän kokousta, joissa kirjattiin 119 pykälää. Johtokunnan tehtävänä on johtaa, suunnitella, valvoa ja kehittää seurakuntayhtymän kiinteistö- ja hautaustointia sekä suorittaa riittävässä määrin kiinteistötarkastuksia. Kertomusvuonna johtokunta tutustui kokousten yhteydessä Reskan Kulman tiloihin, Poltinahon seurakuntataloon, Tuuloksen hautausmaahan, kirkkoon

ja seurakuntakeskukseen. Johtokunnassa käsitellyt tärkeimmät asiat yhteiselle kirkkoneuvostolle esiteltyjen asioiden lisäksi olivat:

Hallintoa ja taloutta koskevat päätökset:

- kiinteistötoimen, hautaustoimen ja hautainhoitorahaston vuoden 2021 toimintakertomusten ja talousarvioiden toteutumisten käsitteleminen
- hautaustoimen päällikön viran vaali
- kiinteistöstrategian mukaiset toimenpiteet eri yksiköissä
- krematorion metallien kierrätyksestä saatujen varojen ohjaaminen hyväntekeväisyyteen
- puun myyminen
- kiinteistö- ja hautaustoimen sekä hautainhoitorahaston talous- ja toimintasuunnitelmien sekä investointiesitysten käsitteleminen vuosille 2023 – 2025

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO - HÄMEENLINNAN SEURAKUNTAYHTYMÄ 2022

3 Henkilöstö

Taulukko 1 kuvaa henkilöstön määrää ja jakautumista ammattiryhmiin 31.12.2022. Henkilöstön määrä kasvoi viidellä henkilöllä verrattuna vuoden 2021 lopun tilanteeseen. Kasvu johtui pääasiassa tyhjiä toimien ja virkojen täyttämistä. Lisäksi seurakuntayhtymän hautaus-toimeen perustettiin uusi määräaikainen projektityöntekijän toimi.

Taulukko 1 Vakituiset ja määräaikaiset palvelussuhteet 31.12.2022

Ammattiryhmä	HML-Va- naja	Hauho	Kalvola	Lammi	SRKY	Yhteensä
Papisto	15	2	1	3		21
Sairaalasielunhoito	2					2
Perheneuvonta	5					5
Kirkkokuusikot	6	1	1	2		10
Diakoniatyö	11	1	1	1		14
Nuorisotyö	10		1	1		12
Lapsityö	14	1	2	3		20
Lähetystyö	2					2
Viestintä	3			1		4
Hallinto- ja toimistotyö	6	1	1	1	7	16
Erityisammattimiehet					13	13
Kiinteistöhallinto- ja työn- johto					8	8
Kiinteistö- ja kirkonpalvelu					9	9
Muut seurakuntatyöntekijät					3	3
Yhteensä	74	6	7	12	40	139

Taulukko 2 kuvaa tarvittaessa töihin kutsuttavia työntekijöitä, heitä on Hämeenlinnan seurakuntayhtymällä eniten kiinteistö- ja kirkonpalvelun alalla (7 vahtimestaria).

Taulukko 2 Tarvittaessa töihin kutsuttavat palvelussuhteet 31.12.2022

Ammattiryhmä	HML-Va- naja	Hauho	Kalvola	Lammi	SRKY	Yhteensä
Lapsityö	3					3
Erityisammattimiehet					1	1
Kiinteistö- ja kirkonpalvelu					7	7
Yhteensä	3				8	11

Henkilötyövuosi kuvaa kokoaikaiseksi muutetun henkilön työpanosta. Palkansaajaksi lasketaan vakituisesti tai tilapäisesti työskennellyt henkilö, jolle työpanos korvataan palkkatulona. Koko vuoden täysipäiväisenä työskennellyt vastaa yhtä henkilöä. Osa-aikaiset muutetaan kokoaikaisiksi, esim. koko tilikauden kestänyt puolipäiväinen työskentely vastaa 0,5 henkilöä.

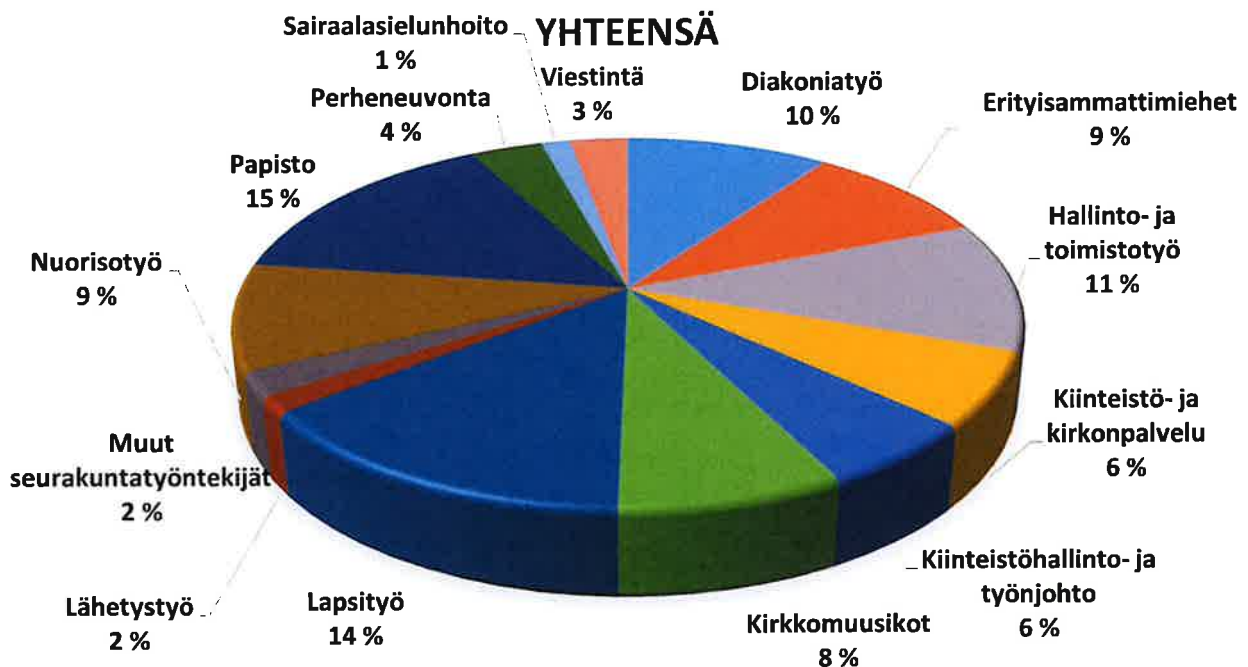
- HTV 1= työaika valitulla aikavälillä (esim. kalenterivuosi), maksimiarvo 1, jos henkilö on ollut koko vuoden työsuhteessa
- HTV 2 = em. työaika, josta on vähennetty palkattomat keskeytykset
- HTV 3 =em. työaika, josta on vähennetty palkalliset ja palkattomat keskeytykset

Taulukko 3 Vuoden 2022 HTV-luvut

Yksikkö	HTV1	HTV2	HTV3
Hämeenlinnan seurakuntayhtymä	70,74	70,35	61,16
Hämeenlinna-Vanajan seurakunta	78,36	75,15	63,05
Lammin seurakunta	9,96	9,64	7,81
Hauhon seurakunta	6,18	6,14	5,28
Kalvolan seurakunta	6,97	6,42	5,20
Yhteensä	172,23	167,70	142,49

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän henkilöstörakenne 31.12.2022. Henkilöstöstä suurimman ammattiryhmän muodostavat papisto (15%), lapsityö (14%) sekä hallinto- ja toimistotyö (11%). Pienin työalan muodostaa sairaalasielunhoito, jonka muodostavat kaksi työntekijää. Henkilöstörakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisvuoteen verrattuna.

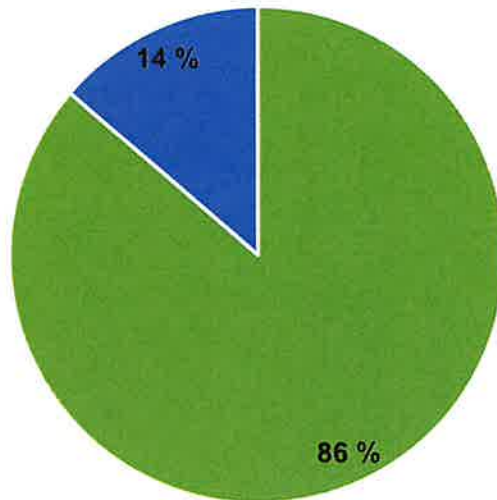
Kuva 1 Henkilöstörakenne 31.12.2022

Hämeenlinnan seurakuntayhtymällä 31.12.2022 voimassa olleista palvelussuhteista valtaosa eli 86 % oli vakituisia virka- ja työsuhteita. Vain 14 % palvelussuhteista on määräaikaista.

Kuva 2 Palvelussuhteen luonne 31.12.2022

Palvelussuhteen luonne

- Toistaiseksi voimassaolevat palvelussuhteet
- Määräaikaiset palvelussuhteet

Henkilöstön keski-ikä on 49,98. Miesten keski-ikä on 52,81 ja naisten 48,94. Suurin osa henkilöstöstä on naisia. Vuonna 2022 Hämeenlinnan seurakuntayhtymältä eläköityi kaksi työntekijää.

Taulukko 4 Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2022

Ikäjakauma	Naiset	Miehet	Yhteensä	%
20-29 vuotta	4	1	5	4 %
30-39 vuotta	17	5	22	16 %
40-49 vuotta	25	9	34	24 %
50-59 vuotta	37	13	50	36 %
60-69 vuotta	13	15	28	20 %
Yhteensä	96	43	139	100 %

Sairauspoissaolopäivien määrä per henkilö kasvoi voimakkaasti vuoden 2022 aikana verrattuna vuoteen 2021. Erityisesti lyhyiden sairauspoissaolojen määrät 1-3 ja 4-10 päivää lisääntyivät huomattavasti.

Taulukko 5 Sairauspoissaolopäivät (lähde: Mehiläinen)

Sairauspoissaolopäivät	2021	2022
Yli 30 päivää	1073	1376
11-29 päivää	321	369
4-10 päivää	223	490
1-3 päivää	189	386
Sairauspoissaolopäivät yhteensä	1806	2621
Sairauspoissaolopäivät /hlö	11,65 pv/hlö	16,48 pv/hlö

Yhteistyötoimikunta

Toimikuntaan kuuluivat vuonna 2022 seuraavat henkilöt: työnantajan edustajina talous- ja hallintojohtaja Ville Lehtonen (pj, työsuojelupäällikkö), henkilöstöpäällikkö Suvi Lainesalo, kirkkoherra Kimmo Reinikainen ja kirkkoherra Heli Ulvinen, työntekijöiden edustajina erityisammattimies Sami Takala (vpj), vahtimestari Mika Penttinen, lapsityönohjaaja Niina Huttunen, diakoniatyöntekijä Hanna-Leena Niemelä ja nuorisotyöntekijä Samuli Santala. Sihteerinä toimi henkilöstösihteerinä Liisa Pakkanen.

Seurakuntayhtymän ja sen henkilöstön välisen yhteistoiminnan tarkoituksena on edistää työsuojelua ja työssä jaksamista sekä turvata henkilöstön tiedonsaanti- ja vaikuttamismahdollisuudet. Yhteistoimintaa varten seurakuntayhtymässä on yhteistyötoimikunta, joka käsittelee yhteistoimintasopimuksen piiriin kuuluvia asioita. Yhteistyötoimikunnan tavoitteena on kehittää ja vahvistaa työilmapiiriä niin, että henkilöstö voi tuntea keskinäistä arvostusta ja yhteenkuuluvuutta. Vuonna 2022 käsiteltyjä keskeisiä asioita olivat: yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvista asioista huolehtiminen, henkilöstön fyysisen ja psyykkisen jaksamisen ja virkistystoiminnan tukeminen, yhteistyötoimikunnan talous- ja toimintasuunnitelman laatiminen vuodelle 2023 sekä toimintasuunnitelmat vuosille 2024 – 2025. Toimikunnan rooli oli ennen kaikkea ylläpitää keskustelua ja järkevöittää yhteistyötä työyhteisössä.

Työntekijöiden virkistystoimintaan varattua rahaa käytettiin järjestämällä joko seurakunnittain tai työmuodoittain virkistyspäivä. Ne ovat osaltaan vahvistaneet ja edistäneet yhteistyötä ja me-henkeä. Työnantaja on tukenut henkilöstön hyvinvointia mm. kuntosali- ja uimahallimaksujen osittaisella maksamisella.

Yhteistyötoimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana neljä kertaa, pöytäkirjapykälää kertyi yhteensä 52. Toimikunnan työskentely sujui tavoitteiden mukaisesti rakentavassa hengessä keskustellen ja ratkaisuja pohtien.

4 Jäsenmäärä

Jäsenmäärä seurakunnittain

	2018	2019	2020	2021	2022	2021-2022	
Hauho	2 919	2 843	2 816	2 752	2 680	-72	-2,6 %
HML-Vanaja	38 697	38 343	38 071	37 643	37 083	-560	-1,5 %
Kalvola	2 701	2 657	2 624	2 570	2 506	-64	-2,5 %
Lammi	4 004	5 056	4 934	4 898	4 767	-131	-2,7 %
Tuulos	1 169	-	-	-	-	-	
Yhteensä	49 490	48 899	48 445	47 863	47 036	-827	-1,7 %
Muutos	-768	-591	-454	-582	-827		
Muutos, %	-1,5 %	-1,2 %	-0,9 %	-1,2 %	-1,7 %		
Hämeenlinnan kaupunki	67 558	67 662	67 878	67 971	68 049		
Muutos	-116	104	216	93	78		
Kirkkoon kuulumisen	74,3 %	72,3 %	71,4 %	70,4 %	69,1 %		

Jäsenmäärässä tapahtuneet muutokset

2022		Yhteensä	Hauho	HML-V	Kalvola	Lammi
	kastetut	305	17	245	18	25
	kuolleet	714	49	542	37	86
	liittyneet	206	11	182	0	13
	eronneet	700	22	608	29	41
	nettomuutto	76	-29	163	-16	-42
	muutos yhteensä	-827	-72	-560	-64	-131
2021	kastetut	339	15	267	27	30
	kuolleet	-610	-40	-467	-39	-64
	liittyneet	202	-	179	7	16
	eronneet	-662	-21	-561	-33	-47
	nettomuutto	152	-21	153	-16	36
	muutos yhteensä	-579	-67	-429	-54	-29
2020	kastetut	306	20	250	14	22
	kuolleet	-615	-26	-461	-46	-82
	liittyneet	216	9	186	7	14
	eronneet	-549	-14	-500	-13	-22
	nettomuutto	188	-16	253	5	-54
	muutos yhteensä	-454	-27	-272	-33	-122

5 Tilintarkastus ja sisäinen valvonta

Tilintarkastus

Kokouksessaan 24.1.2019 yhteinen kirkkovaltuusto valitsi vuosiksi 2019-2022 yhtymän tilintarkastusyhteisöksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, jonka nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT, JHT Mari Säynätjoki ja avustavina tilintarkastajina tilintarkastuksen asiantuntijat Konsta Kinnunen ja Sanni Nyysönen.

Vuoden 2021 tilinpäätökseen liittyvät tarkastukset olivat 21.-22.2.2022. Tilintarkastus toteutettiin osittain etäyhteyksien avulla. Toukokuussa 24. päivä tapasimme Teams-kokouksessa tilintarkastuskertomuksen merkeissä. Yhteisvastuukeräyksen tarkastus toteutettiin pääosin etänä ja tarkastusmerkinnän tilintarkastaja teki 21.10.2022. Marraskuun 10.-11. päivä tehtiin tilikauden aikaista tarkastusta. Tapaamisessa talous - hallintojohtaja ja kirjanpitäjä esittelivät seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien toimintaa ja taloutta sekä raportoivat ajankohtaisista aiheista (mm. hallinnon tärkeimmät päätökset, taloustilanteen ja verotulojen kehittymisen, talousarvion 2023 laadintaperusteet, suoritettut kilpailutukset ja omaisuuden realisointi). Tarkastuksissa läpikäytiin myös pääkirjanpitoa, muistiotositteita, ostolaskujen käsittely-, tarkastus- ja hyväksymisrutiineja, palkanlaskennan rutiineja, maksuliikkeen hoitoa ja matkalaskujen laatimista, hyväksymistä ja maksatusta. Tilintarkastus on edennyt laaditun nelivuotisen tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa, että seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien tehtävät hoidetaan asianmukaisesti ja että riskit pysyvät hyväksyttävällä tasolla (talous sääntö 26 §). Esimiesten suorittama sisäinen valvonta on matka-, kulu- ja ostolaskujen osalta kaksiportaista. Käteiskassa lasketaan viikoittain ja pankkitilit sekä sijoitusarvopaperit täsmäytetään kuukausittain. Toimielinten osalta taloudellista seurantaa tehdään jokaisen kokouksen yhteydessä. Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta tekee kiinteistöjen ja hautausmaiden katselmuksot kokouksensa yhteydessä.

6 Talouden tunnusluvut

Silloin, kun se on tarpeen kirjanpitovelvollisen taloudellisen aseman ja tuloksen muodostumisen kuvauksen ymmärtämiseksi, toimintakertomukseen on sisällytettävä taloudelliset tunnusluvut (KPL 3.1a §).

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2022	2021
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %	15,6	16,2
Vuosikatteen osuus poistoista, %	-23,6	151,2
Vuosikate, euroa/jäsen	-2,55	28,48

Seurakuntayhtymän toimintakuluista on katettu 15,6 prosenttia toimintatuotoilla. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä investointeihin. Lähtökohtaisesti vuosikatteen pitäisi kattaa poistot. Vuonna 2022 vuosikate oli negatiivinen.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2022	2021
Rahavarojen riittävyys, pv	410	491

Rahavarojen riittävyys kertoo, että seurakuntayhtymä voisi maksaa varainhoidossa ja pankkitilillä olevilla varoilla noin 1,2 vuoden kassasta maksut ilman tulorahoitusta.

Taseen tunnusluvut

	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	92,60	92,79
Rahoitusvarallisuus, euroa/jäsen	328	351
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	14,00	13,92
Lainakanta, euroa/jäsen	-	-

7 Yhteisen kirkkoneuvoston esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Yhteinen kirkkoneuvosto toteaa tilikauden tuloksen olevan -628.337,16 euroa sekä investointivarauksella katetun omaisuuden poistoeron vähennyksen 12.276,79 euroa ja esittää, että tilikauden alijäämäksi kirjataan -616.060,37 euroa, mikä esitetään kirjattavaksi seurakuntayhtymän taseeseen. Lisäksi yhteinen kirkkoneuvosto esittää, että hautainhoitorahaston ylijäämä 53.864,77 euroa kirjataan hautainhoitorahaston taseeseen.

II. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion sitovuus

Yhteiseen kirkkovaltuustoon nähden sitovat eriä ovat seurakuntien ja yhtymän pääluokkien toimintakatteet sisältäen sisäiset ruokapalvelutuotot ja -kulut.

1 Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Hämeenlinna-Vanajan seurakunta

	2022	2021	muutos	TA 2022	T-%
TOIMINTAKATE	-4 635 536	-4 530 445	-105 091	-4 678 462	99,1
Tuotot	498 853	405 675	93 178	301 366	165,5
Kulut	-5 134 389	-4 936 120	-198 269	-4 979 828	103,1

Sisäiset ruokapalvelukulut sisältyvät laskelmaan. Lahjoitukset vaikuttavat vuosituottoeroihin eri vuosien välillä.

Hämeenlinna-Vanajan seurakuntaneuvoston jäsenet 2022: Kimmo Reinikainen (pj.), Erkki Alanen (vpj.), Kalervo Aaltonen, Antti Ahonen, Ulla Appelroth, Kari Heiskanen, Antti Hieta, Riitta Hietanen, Timo Kaunisto, Julianna Koivu (1.6.2022 asti), Erkki Jaalama (1.6.2022 alkaen), Kylli Kylliäinen, Pentti Nyholm, Kirsi Ojansuu-Kaunisto, Ari Palomäki, Jaana Rusko-Laitinen, Terhi Sortila, Jarmo Vainio. Sihteeri: seurakuntas sihteeri Tarja Vuorenmaa. Koukkuksia oli 10.

YLEISKATSAUS SEURAKUNNAN TOIMINTAAN 2022

Yleistä

Koronasta johtuvien rajoitusten loppuminen keväällä 2022 oli käännteentekevä tapahtuma myös seurakunnan toiminnan kannalta. Lähes jokainen työmuoto raportoi toiminnan muutoksesta omassa toimintakertomuksessaan.

Vuonna 2022 moni kehitysprojekti lähti käyntiin ja toiminnot kiihdyttivät vauhtiaan etenkin syksyllä. Korona-aika ei enää tyypistänyt samalla tavalla yhteisön kehitystyötä kuin pandemian alussa tapahtui. Erilaiset avaukset verkostoissa ja sovitut projektit käynnistyivät samanaikaisesti yhteiskunnan vapautuessa. Muun muassa piispantarkastus, seurakuntavaalit ja Onnex Olkoon -seurakuntatapahtumaviikko olivat koko seurakunnan yhteisiä ponnistuksia.

Ukrainasta tullut pakolaisvirta vaati alkuvuodesta varautumista. Seurakunnan ei lopulta tarvinnut heittäytyä koko painollaan sotaa pakenevista huolehtimiseen. Ukraina-keskuksen täyttäessä tukitarpeen. Seurakunnalla on ollut ilo olla fyysisesti ja henkisesti tukemassa keskuksen toimintaa. Seurakunnan toinen vastuualue on kantaväestön resilienssin tukeminen. Tämä tuki on aloitettu ja tarpeen voi ennakoida vahvistuvan vuoden 2023 aikana. Kirkkoa ja seurakuntia haastavat erityisesti ihmisten vähentynyt osallistumisaktiivisuus ja lisääntynyt kommunikointi teknologian avulla. Perinteiset kirkon vahvuudet, kohtaaminen ja kokemuksellisuus, eivät helposti toteudu ihmisten uusien elämäntottumusten keskellä.

Toiminnan tasolla työalojen yhteistyö on erilaisten projektien kautta edennyt. Kokeilutoiminta on ollut kattavaa ja osallistavaa budjetointia on edelleen käytetty sekä kasvatuksen että diakonian alalla.

Syksyn aikana valmisteltiin Kalvolan seurakunnan liittämistä osaksi Hämeenlinna-Vanajan seurakuntaa sekä työaloilla että hallinnollisesti. Tulevan liitoksen takia Hämeenlinna-Vanajan vastasi seurakuntavaalien järjestelyistä myös Kalvolan seurakunnassa.

Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Kertomusvuonna tehtiin työhyvinvointikartoitus. Sen johdosta seurakunnassa käynnistettiin ainakin kaksi työnohjausprosessia sekä yhdellä työalalla laajahko jaksamisen tukiprojekti. Työhyvinvointikartoituksesta kannattaa nostaa esiin myös selkeästi keskimääräistä korkeammat arvosanat lähiesimiestyöstä.

Seurakunnan Yhteiset Arvot -prosessi on edennyt ja siirtynyt tiimitasolle. Prosessin tavoitteena on ollut löytää laajassa työntekijäjoukossa yhä enemmän yhtenäisyyttä ja vahvistaa yhteisten arvojen kautta myös yhteistä työnäkyä.

Tulevaisuussuunnitelman mukaisesti henkilöstökoulutuksessa on edetty kohti osaamisen kartoittamista ja sitä kautta osaamisen kokonaisvaltaista ohjaamista.

Talous

Seurakunnan budjetti toteutui lähes suunnitellun mukaisesti. Pandemian jälkeen on hyvä huomata, että toiminta on selkeästi palautumassa ennalleen ja budjetin seurannan tulee myös reagoida tilanteeseen. Rippikoulun kasvanut osallistujamäärä on toiminnallisesti erinomainen asia. Talouden kannalta rippikoulu on yksi suurimmista budjettivaroista. Kulunut vuosi osoittaa kustannuskehitykseen reagoimisen tarpeen.

Palvelutoimisto

Palvelutoimisto palvelee seurakuntalaisia ja seurakunnan työntekijöitä. Palvelutoimisto hoitaa tila- ja toimitusvaraukset sekä auttaa seurakuntalaisia toimituksiin liittyvissä kysymyksissä. Palvelutoimistossa ylläpidetään hautarekisteriä ja palvelutoimisto tekee hautaustoi-
meen liittyvät sopimukset.

Palvelutoimisto tekee yhteistyötä viestinnän kanssa kooten kirkolliset ilmoitukset. Lisäksi palvelutoimisto hoitaa kirkkoon liittyvien ja eronneiden kirjeiden postitukset sekä tukee monin eri tavoin työntekijöiden työtä.

Tavoitteiden toteutuminen

- Toimitusvarausten sähköisen varausjärjestelmän kehittäminen aloitettiin.
- Palvelutoimistossa tehtiin mittava remontti kevään 2022 aikana väistötilojen parantamiseksi.
- Yhteistyön kehittäminen muiden työtiimien kanssa on ollut onnistunutta.

Diakonia

Diakoniatyön tehtävä on edistää kristilliseen uskoon perustuvan oikeudenmukaisuuden ja lähimmäisenrakkauden toteutumista Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan alueella muun muassa sielunhoidon, taloudellisen tuen, toivon tuomisen ja yhteyteen kutsumisen avulla. Diakoniatyö toimii kansainvälisesti Kirkon Ulkomaanavun ja Yhteisvastuukeräyksen kautta.

Tavoitteiden toteutuminen

- Perheystävöitymistä kehitettiin ja toteutettiin Haukkaa Ja Hengaa -illoissa yhteistyössä lapsityön ja vapaaehtoisten kanssa sekä järjestettiin perheleiri.
- Olotilatoiminta käynnistyi Reskan Kulmassa maaliskuussa 2022.
- Seurakunta tuki taloudellisesti Hyvän Tahdon Ruokajakeluverkoston (HTR) ruoka-aputoimintaa ja Luotsisäätiön logistiikkaa.
- Diakoniaruokailut, olotilatoiminta, eläkeikäisten ryhmät, vierailut palveluasumisyksiköissä, leirit ja retket palasivat osaksi diakoniatyötä.

- Vuosi 2022 oli Diakonian 150-vuotisjuhluvuosi, jota juhlittiin järjestämällä erilaisia tapahtumia.
- Työalojen välinen yhteistyö onnistui erityisesti perheystävätoiminnassa, Yhteistyö oli onnistunutta myös vapaaehtoisten sekä alueen eri toimijoiden kanssa.

Jumalanpalvelus- ja musiikkityö

Jumalanpalveluksissa seurakunta tulee yhteen kasvamaan, iloitsemaan, jakamaan ja rakentamaan Jumalan hoidossa. Toteutamme monipuolista ja korkeatasoista jumalanpalveluselämää. Musiikkityö on osa jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia. Kuorot ja eri soitinryhmät tuovat ilosanoman seurakuntalaisten keskelle osallistumalla jumalanpalveluksiin ja pitämällä omia konsertteja.

Jumalanpalveluksia toteutetaan Hämeenlinnan, Vanajan ja Rengon kirkoissa sekä Jukolan Lintukodossa ja Poltinahon seurakuntatalossa. Konsertteja pidetään kaikissa Hämeenlinnan kirkoissa. Toiminta toteutetaan yhteistyössä eri työmuotojen, työntekijöiden, seurakuntalaisten ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen

- Jumalanpalvelus- ja musiikkityö palautui läsnä olevaksi ja samalla jumalanpalvelutimien työskentely kehittyi ja vakiintui eri kirkoissa.
- Messuelämä oli monipuolista ja vapaaehtoisia oli mukana messujen toteuttamisessa. Erityisesti Valo-messut vakiintuivat säännölliseksi toiminnaksi. Lisäksi eri työmuodot toteuttivat messuja omille kohderyhmilleen.
- Pyhäinpäivänä haudoilla käyvien ihmisten kohtaaminen oli onnistunut kokeilu.
- Musiikkityön onnistumisia olivat muun muassa Beethovenin Missa Solemnis ja Mozartin Requiem -konsertit.
- Rohkeana kokeiluna pidettiin Hämeenlinnan kirkossa Vexi-vesper, joka keräsi yleisöltä runsaasti kehuja.
- Kauneimpia joululauluja järjestettiin 14 eri tapahtuman verran. Uutena kokeiluna kauneimmat joululaulut vietiin menestyksekkäästi myös torille, jossa seurakunta oli mukana Hämeenlinnan kaupungin joulunavauksessa.

Lapsi- ja nuorisotyö

Annamme kasteopetusta. Rohkaisemme lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan uskomaan luterilaisen tunnustuksen mukaisesti kolmiyhteiseen Jumalaan ja löytämään oman paikkansa seurakunnastamme. Luomme osallistujille mahdollisuuksia saada myönteisiä kokemuksia itsestä, lähimmäisistä ja Jumalasta.

Tavoitteiden toteutuminen

Varhaiskasvatus

- Seurakuntalaisten osallisuus toteutui monessa eri muodossa niin palautteen keruun avulla kuin osallistavalla budjetoinnilla.
- Yhteistyö työalojen kesken vahvistui ja keskusteluyhteys parantui.
- Varhaisnuoristyön kanssa haettiin synergiaetuja perheille suunnatussa toiminnassa.
- Uutena onnistuneena toimintana aloitettiin äideille suunnattu Mama Lounge-ryhmä, jossa äideille järjestettiin virkistävää toimintaa.
- Varhaiskasvatus laati oman kestävän kehityksen suunnitelman ja ympäristökasvatukseen panostettiin muun muassa kuukausittaisten tehtävien avulla.
- Perhepäivähoitajille perustettiin kaksi uutta viikoittain kokoontuva ryhmää ja yhteistyö perhepäivähoitajien kanssa tiivistyi.
- Vuoden aikana kehitettiin perhepartio toimintaa ja yhteistyöhön tuli uusia lippukuntia mukaan.

- Perhemessut keräsivät suuren määrän kävijöitä ja messuissa kävi myös uusia perheitä.

Varhaisnuorisotyö

- Lapsia ja nuoria osallistettiin leirien ja tapahtumien ohjelmien suunnittelussa sekä osallistavan budjetoinnin avulla.
- Aikuisten partiovapaaehtoisten jaksamista tuettiin ja järjestettiin tilaisuuksia purkaa koronatunnelmia.
- Yhteistyö eri työalojen välillä vahvistui varsinkin varhaiskasvatuksen ja diakonian kanssa yhteisiä tapahtumia tehdessä.
- Polkuajattelumalli toi erityisesti varhaiskasvatusta ja alakouluikäisten kanssa työtä tekeviä yhteen.
- Uutena toimintamuotona aloitettiin 7-luokkalaisten illat.
- Kouluyhteistyö selkeytyi Hämeenlinnan kaupungin opetustoimen antaman uuden ohjeistuksen myötä.

Nuorisotyö

- Nuorten osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia vahvistettiin kaikilla nuorisotyön osa-alueilla.
- Kokoavan nuorisotyön ja isostoiminnan osalta nuorten osallisuus ja toimijuus läpäisi nuorten toiminnan.
- Bunkkeri Crew -toiminnan aktiivinen rekrytointi tuotti tulosta ja vanhat jäsenet saatiin pidettyä mukana.
- Nuorten toiminta saatiin palautettua ennalleen sekä kasvatettua.
- Uutta nuoristyössä oli kolmannen ja neljännen vuoden isostoiminta, kesän säännölliset nuortenillat sekä konserttiretki.
- Nuorten vaikuttajaryhmä saatiin koottua. Ryhmä aloittaa toimintansa alkuvuodesta 2023.
- Bunkkeri-toiminnasta nousi uusi Laniripari.
- Onnistumisia olivat myös bänditoiminnan kasvu, isostoiminnassa tavoitettujen yksittäisten nuorten määrä, syksyn YöPoltsarin suuri osallistujamäärä sekä nuorten aktiivisuus Perjantai-KLUBlen Open Stage -illoissa.

Rippikoulutyö

- Rippikoulutyössä painopiste oli nuorten kohtaamisessa kasvokkain koronan hellittäessä ja myös konfirmaatiot palasivat kirkkoon.
- Nuoria siirtyi keväällä yksityisopetukseen enemmän kuin normaalina aikana, sillä pandemian jälkeen osalla nuorista oli vaikeutta olla osana ryhmää eikä jaksaminen rippikoulussa ollut kaikille helppoa.
- Rippikoulutyöntekijöille järjestettiin koulutusta liittyen opetusmenetelmiin ja ajankoh-taisiin teemoihin.
- Rippileirit ja intensiivijaksot voitiin toteuttaa perinteiseen tapaan.
- Uutena muotona konfirmaatiot pidettiin heti leirin tai intensiivijakson perään ja konfirmaatioiden sisällön suunnitteluun panostettiin nuorten kanssa.
- Konfirmoitujen perheille tehtiin palautekysely konfirmaatiosta ja erityisesti ne asiat joihin oli panostettu, keräsivät hyvää palautetta. Näitä olivat kesto, musiikki ja tunnelma.
- Otettiin käyttöön uusi onnittelukortti konfirmoiduille sekä rippikoulun käyneille vanhan todistuksen sijaan.

Oppilaitostyö

Oppilaitostyössä eletään todeksi sitä, että kirkko on läsnä siellä, missä sen jäsenetkin ovat. Perustehtävänä on edistää ja tukea koko oppilaitosyhteisön hengellistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä tukea yhteisöllisyyden toteutumista oppilaitosympäristössä.

Tavoitteiden toteutuminen

- Painopisteenä oli koronakriisin vaikutusten parissa työskentely: verkostojen vahvistaminen, yhteistyömuotojen löytäminen ja palauttaminen.
- Toinen painopiste oli seurakuntayhteys ja siinä mielekkään toiminnan kehittäminen opiskelijalähtöisesti yhdessä erityisesti diakoniatyön kanssa.
- Työhön sosiaalisessa mediassa panostettiin erityisesti koulujen alkaessa.
- Syksyllä oppilaitospappi pääsi jälleen pitämään luentoja, osallistumaan valmistujaisiin, esittäytymään opiskelijaryhmille ja päivystämään oppilaitoksissa sekä järjestämään ryhmätyksiä.
- Uusi onnistunut avaus oli kanttorin pitämä musiikkityöpaja.
- Uutena toimintona oli yhteistyö Ammattiopisto Tavastian asuntolan kanssa. Ammattiopisto Tavastian henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa tehtiin muutoinkin monipuolista yhteistyötä muun muassa kriisityön suhteen.
- Hamkin kuraattorin ja opiskelijakunnan yhteisöllisyyden asiantuntijan kanssa käynnistettiin muun muassa rentoutushetket ja moniaiheiset opiskelijailtapäivät.

Perheasiain neuvottelukeskus

Perheneuvonnan perustehtävä on vahvistaa asiakkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia kohtaamalla heitä sielunhoidollisen ja terapeuttisen keskustelun avulla parisuhteen ja perheen eri vaiheissa sekä kriisitilanteissa. Palveluihimme kuuluvat myös ryhmätoiminta, perheasioiden sovittelu, työnohjaus sekä parisuhde- ja perheteemoihin liittyvä koulutus ja luennointi.

Tavoitteiden toteutuminen

- Vapaaehtoisia osallistettiin tapahtumissa ja Walk In -terapiassa.
- Yhteistyö eri työalojen kanssa toimi hyvin.
- Perheneuvonnan työn vakauttaminen ja työn hyvästä laadusta huolehtiminen toteutuivat.
- Asiakasmäärä oli edellisvuotta pienempi. Tähän vaikuttivat henkilökunnan virkavapaudet.
- Yhteistyötä tehtiin muun muassa Hämeenlinnan kaupungin ja sen ympäristökuntien sekä Kanta-Hämeen perhetyön kanssa.
- Onnistumisia olivat dialoginen terapiaryhmä, parisuhdeilta sekä Walk In -terapian iso kävijämäärä.

Sairaalasielunhoito

Sairaalasielunhoidon piiriin kuuluvat Kanta-Hämeen keskussairaala, Hämeenlinnan Terveyspalvelut Vanajaveden sairaala sekä Koivikkokoti. Sairaalasielunhoito on kirkon työtä yhteiskunnan laitoksissa, joissa sairaalasielunhoitajat työskentelevät potilaita, omaisia ja henkilökuntaa tukien. Työtapoina ovat muun muassa sielunhoito, hartaudet, työnohjaus ja koulutukset.

Sairaalasielunhoitoa varten on solmittu sopimus KL 12:1:n perusteella.

Tavoitteiden toteutuminen

- Sairaalan henkilöstö luottaa työnohjauksissa sairaalasielunhoitoon, mikä on suuri onnistuminen.
- Vanajaveden sairaalassa on saatu muodostettua hyvä ja toimiva työskentelytapa.

- Uudenlainen verkostoituminen toimi hyvin.
- Muutoksiin pystyttiin reagoimaan nopeasti ja joustavasti.

Viestintä

Seurakunnan viestintä kertoo kristillisestä uskosta sekä seurakunnan ja kirkon työstä. Osallistumme myös ajankohtaiseen arvokeskusteluun. Viestintä on läsnä hämeenlinnalaisen elämässä ja se tavoittelee aktiivisesti niitä, jotka eivät osallistu seurakuntamme toimintaan. Viestimme rohkeasti, avoimesti ja varmistamme seurakunnan moniäänisyyden.

Tavoitteiden toteutuminen

- Vapaaehtoistyötä ja -työntekijöitä sekä diakoniaa nostettiin esille pitkin vuotta.
- Työyhteisön sisäistä viestintää sekä markkinointia hoidettiin pitkälti digitaalisia kanavia pitkin ja henkilökuntaa koulutettiin näiden käyttöön.
- Viestintästrategiaa alettiin työstää yhdessä eri työalojen edustajien kanssa.
- Viestintätiimi piti aktiivisesti yhteyttä työaloihin.
- Arvot360-dataa esiteltiin työaloille ja kannustettiin sen käyttöön.
- Erityisesti Onnex olkoon -seurakuntaviikon ja seurakuntavaalien viestintään panostettiin.
- Yhteistyötä tehtiin erityisesti Hämeenlinnan kaupungin, kaupunkikeskustan ja pienyritysten kanssa.
- Kotikirkko ilmestyi neljä kertaa.
- Tuotettiin sosiaalisen median analyysi seurakunnan tileistä kehitystyön tueksi.
- Seurakunnan tuottamat sisällöt saivat erittäin hyvin näkyvyyttä paikallismedioissa.

Lammin seurakunta

	2022	2021	muutos	TA 2022	T-%
TOIMINTAKATE	-614 956	-603 562	-11 394	-644 378	95,4
Tuotot	46 010	48 940	-2 930	25 200	182,6
Kulut	-660 966	-652 502	-8 464	-669 578	98,7

Sisäiset ruokapalvelukulut sisältyvät laskelmaan. Lahjoitukset vaikuttavat vuosituottoeroihin eri vuosien välillä.

Lammin seurakuntaneuvoston jäsenet 2022: Heli Ulvinen (pj.), Ulla Kartano (vpj.), Jari Eerola, Sinikka Hakala, Mari Huostila, Ahti Isomöttönen, Anu Kerttula, Ida Kosonen, Sinikka Lindholm, Maria Miettunen, Hannu Silpola, Juha Tuomi ja Sirkku Vesänen. Sihteerinä toimi toimistosihteerinä Seija Koivisto. Kokouksia oli 7.

Luottamushenkilöt osallistuivat kokousten lisäksi toiminta- ja taloussuunnittelun vuosikelloon kuuluviin TTS –työskentelyihin, joissa myös kaikki seurakunnan työntekijät olivat läsnä. Toukokuussa toteutetun TTS – työskentelyn ohjelmassa oli Hämeenlinnan seurakuntayhtymän ympäristödiplomityöryhmän puheenjohtaja Mikko Hiedan esittelyä Ympäristödiplomi –hankkeesta sekä tehtäväalueiden antamat osavuosikatsaukset kuluvan vuoden toiminnasta.

Syyskuun TTS –työskentelyssä paneuduttiin seuraavan vuoden toimintasuunnitelmien tekemiseen.

YLEISKATSAUS SEURAKUNNAN TOIMINTAAN 2022

Lammin seurakunnassa alkoi piispantarkastusprosessi syksyllä 2020. Piispantarkastusprosessiin kuuluvia työskentelyjä päätettiin tuolloin hyödyntää aineiston keräämiseksi seurakunnan uutta strategiaa varten. Koronapandemia pitkitti niin piispantarkastusprosessia kuin sitten myöskin uuden strategian valmistelua. Edellä mainitusta johtuen ja alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen vuosi 2022 päätettiin toteuttaa vielä seurakunnan vanhan strategian 2020 pohjalta.

Lammin seurakunnan Strategia 2020 on vuonna 2015 hyväksytty kartta, yhteinen linjaus, jonka avulla seurakunta suunnistaa tulevaisuuteen ja asettaa kullekin vuodelle toiminnan painopisteet. Kyseisessä strategiassa seurakunnan toiminta-ajatus ilmaistaan sanoin:

Lammilla kirkko on keskellä kylää ja lähellä ihmistä

Seurakunnan tulevaisuudennäky eli visio on, että

LAMMIN SEURAKUNTA
on lammilaisille läheinen, avarakatseinen
ja yhteistyöhaluinen seurakunta, joka elää
evankeliumin ilosanomasta ja kristillisestä perinteestä.
Se on avoimesti esillä yhteisössään, kutsuu osallistumaan
ja kokeilee rohkeasti uusia toimintatapoja.

Strategia sisältää yhdeksän painopistealuetta, joiden avulla tulevaisuudennäkyyn pyritään. Vuonna 2022 painopisteenä oli **Olemme lähellä ja autamme**.

Kaikkien tehtäväalueiden perustoiminta on kirjattu auki viimeksi keväällä 2019 päivitettyissä perustoimintokuvauksissa. Tähän asiakirjaan tehtäväalueet viittaavat toimintasuunnitelmia ja toimintakertomuksia tehdessään.

Kertomusvuonna 2022 seurakunnan toimintaan, varsinkin kaikkeen pienryhmä- ja viikkotoimintaan vaikutti vielä kevätkaudella koronapandemia ja sen johdosta eri viranomaisten antamat ohjeet ja suositukset kokoontumisiin. Viimeksi mainitut koskivat ennen muuta tilaisuuksien väkimmäätä sekä hygienia-, turvaväli- ja maskisuosituksia. Jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset ovat seurakunnan lakisääteistä toimintaa, joten ne voitiin toteuttaa läsnä olevan seurakunnan kanssa pandemiasta huolimatta, mutta nekin edellä mainittuja ohjeistuksia noudattaen. Seurakunnan pienryhmä- ja muu viikkotoiminta sai sitten vihdoin käynnistyä maaliskuun puolivälissä. Hieman ehkä arkaillen seurakuntalaiset lähtivät liikkeelle varsinkin keväällä, mutta syyskaudella osallistujamäärät eri toimintoihin ja tilaisuuksiin jo selvästi kasvoivat.

Koronapandemian aikana tehdyn digiloikan myötä opittuja taitoja ja toimintatapoja ei kuitenkaan unohdettu, eikä sitä joukkoa, jota internetin kautta voitiin palvella. Jumalanpalveluksia ja monia muitakin tilaisuuksia lähetettiin edelleen suoratoistona internetin välityksellä. Seurakunnan tiedottajalla oli tässä merkittävä rooli. **Hybridimalli oli tullut siten seurakunnan yleiseksi tavaksi toimia**. Internetissä julkaistiin myös edelleen erilaisia, eri kohderyhmille suunnattuja hartausvideoita, live-konsertteja ja muuta ohjelmaa.

Koronapandemian **varjon** vähitellen väistyessä koko läntistä maailmaa, erityisesti Eurooppaa, kosketti Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainaan. Tästä tuntui maininkeja Lammillakin. Ukrainalaisia pakolaisia tuli myös Lammille SPR:n vastaanottokeskukseen sekä yksityismajoitukseen. Viimeksi mainitun varjon ohella Lammin seurakuntaa ja seurakuntalaisia kosketti keskellä kauneinta kesää suru seurakunnan kappalainen Sari Järän kuoleman johdosta. Moni seurakuntalainen työyhteisömme ohella jäi kaipaamaan Saria.

Valoa kertomusvuoteen 2022 toi Lammin uuden seurakuntatalon rakentaminen. Uuden seurakuntatalon rakentaminen alkoi pohjatöiden merkeissä kesällä ja vuoden vaihtuessa lähes koko talo oli jo saanut aluskatteen suojakseen. Arkkitehtuuri Oy Lehtinen Miettusen Sakari Miettusen suunnitteleman seurakuntatalon rakentaminen toteutetaan projektinjohdettuna projektipäällikkö Hannu Fagerlundin johdolla. Uuden seurakuntatalon valmistuminen on syksyn 2023 aikana.

Valoa ja toivon näköaloja loi myös uuden seurakunnan strategian valmistuminen. Lammin seurakunnan Strategia 2027, OTA OPIKSES, USKO ILOKSES, hyväksyttiin seurakuntaneuvoston syyskuun kokouksessa.

Iloita seurakunta sai myös uudesta työntekijästä, kun kesän alkaessa määräaikaisena, osa-aikaisena seurakuntapastorina aloitti pastori Heidi Somervuori. Syksyllä seurakuntapastorin virka (80 %) avattiin ilmoittautumisille ja Heidi tuli 19 ilmoittautuneen joukosta valituksi. Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli antoi hänelle viranhoidomääräyksen Lammin seurakunnan seurakuntapastorin (80 %) virkaan 1.1.2023 alkaen.

Edellisen vuoden tapaan seurakunta sai lahjoituksia jaettavaksi eteenpäin taloudellista tukea tarvitseville. Nämä lahjoitukset otettiin kiitollisuudella vastaan. Ne tulivat myös tarpeeseen, sillä pandemia-ajan jälkimainingit ja Ukrainan sodan johdosta syntynyt energiakriisi seurauksineen lisäsi ihmisten taloudellisen tuen tarvetta niin Lammilla kuin Tuuloksessakin.

Edellä kerrottu oli mitä suurimmassa määrin vuodelle 2022 asetetun painopisteen, Olemme lähellä ja autamme, toteuttamista.

Talousarviossa vuodelle 2022 varattuja määrärahoja jäi käyttämättä johtuen ennen muuta alkuvuoteen koronapandemian johdosta annettujen rajoitusten myötä peruuntu-neista tapahtumista ja tilaisuuksista. **Viestintä oli tässä kuitenkin poikkeus. Siihen edel-lisen vuoden tapaan panostettiin mm. lisäämällä seurakunnan osa-aikaisen tiedotta-jan työtunteja.** Tiedottajan tuki muille työntekijöille ja hänen oma työpanoksensa varsinkin internetin välityksellä toteutettavissa ja välitettävissä ohjelmissa ja tapahtumissa oli ensiar-voisen tärkeää. Lisäksi hankittiin myös videointiin ja suoratoistoon tarvittavaa tekniikkaa.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA NIIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vuodelle 2022 päätetyn painopisteen, *Olemme lähellä ja autamme*, toteuttamiseksi alun perin suunniteltu toiminta voitiin maaliskuulta lähtien toteuttaa lähes suunnitellusti. Ke-väällä ja vielä kesälläkin oli kuitenkin havaittavissa ihmisten arkuutta osallistua. Syyskau-della tilanne sitten selvästi muuttui ja osallistujamäärät alkoivat kasvaa. Internetin kautta eri kanavissa lähetetyt seurakunnan julkaisut tavoittivat myös ihmisiä vuoden mittaan ene-nevässä määrin. Katselukerrat niin erilaisilla eri kohderyhmille suunnatuilla videohartauk-silla ja muilla ohjelmilla kuin jumalanpalvelusten ja konserttienkin live-lähetyksillä ylittivät odotukset. Internetin välityksellä tavoitettiin paljon sellaisia ihmisiä, joita perinteisellä ko-koavalla toiminnalla ei ehkä olisi tavoitettu.

ONNISTUMISET VUONNA 2022 JA KEHITTÄMISTARPEET

- + Lammin seurakunnan uuden strategian valmistuminen
- + Lammin seurakunnan ympäristökasvatussuunnitelman valmistuminen
- + työntekijöiden digitaidot edelleen vahvistuivat ja niiden myötä ns. kokeilukulttuuri lisään-tyi
- + internetin kautta julkaistujen ohjelmien saamat hyvät tunnusluvut
- + diakoniatyön saamat, diakonia-avustuksina eteenpäin jaettavat, lahjoitukset
- + mobiilipohjaisen pyhiinvaellusreitit valmistaminen Evolle ja talkoilla rakennetun metsäkir-kon käyttöön siunaaminen
- + Lammin uuden seurakuntatalon rakentamisen aloittaminen
- koronapandemian johdosta annettujen kokoontumisrajoitusten vuoksi kokoava ryhmätöi-minta (piirit, kerhot, kuorot) jouduttiin alkuvuonna peruuttamaan
- tilaisuuksien osallistujamäärissä ei päästy koronapandemiaa edeltävälle tasolle
- ihmisten taloudellisen tuen tarve lisääntyi
- ihmisten laadukkaassa kohtaamisessa internetin välityksellä kehitettävää

Hauhon seurakunta

	2022	2021	muutos	TA 2022	T-%
TOIMINTAKATE	-367 608	-358 690	-8 918	-367 768	100,0
Tuotot	53 482	32 254	21 228	32 520	164,5
Kulut	-421 090	-390 944	-30 146	-400 288	105,2

Sisäiset ruokapalvelukulut sisältyvät laskelmaan.

Hauhon seurakuntaneuvoston jäsenet 2022: Tapani Vanhanen (pj.), Liisa Ilonen-Teivonen (vpj.), Ville Honkasaari, Tiia Nurminen, Matti Rantti, Juha Rehuttu, Sari Salminen, Veikko Tuominen, Tomi Tyvi ja Juha Verho varsinaisina jäseninä. Seurakuntaneuvoston sihteerinä on toiminut seurakuntasihtööri Seija Suokunnas. Kokouksia oli 7.

STRATEGIA JA YLEISKATSAUS SEURAKUNNAN TOIMINTAAN 2022

Hauhon seurakunta hyväksyi syksyllä 2021 uuden, vuoteen 2030 ulottuvan strategian. Sen mukaan Hauhon seurakunnan tavoitteena on olla elävä, itsellinen seurakunta, jonka ovet ovat auki kaikille. Erityisinä painopistealueina ovat lapsi- ja nuorisotyö, viestintä ja luonto. Vuoden 2022 toiminta on pääosin rakentunut strategian periaatteille.

Vuoden 2022 yleistavoitteina olivat:

1. Jumalanpalveluksiin osallistuva seurakunta. 2. Uuden strategian toteuttaminen. 3. Seurakuntavaalien hyvä toteutus.

Hauhon seurakunnan kaltainen maalaisseurakunta elää ja kohtaa ihmisiä perustehtävissä vuotuisen kierron mukaisesti, jossa oman rytmityksen muodostavat kirkkovuoden juhlat, talvikauden kinkerit, kesäkauden leirit ja syyskauden erityistilaisuudet. Perustoiminnot ovat toteutuneet varsin hyvin. Koronapandemia on jättänyt jälkensä ja ihmisten osallistuminen yleisiin tilaisuuksiin on hivenen vähäisempää. Uuden strategian ja sen painopistealueiden huomioiminen on huomioitu seurakunnan toiminnassa. Esimerkkeinä vaikkapa Vaeltava jumalanpalvelus Pappilan arolla ja Pyhän Olavin viestipyhiinvaellus. Seurakuntavaalien toteutus oli normaalia hyvää tasoa ja äänestysvilkkkaus yleistä tasoa parempi.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA NIIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI (yksi kohta työalalta)

Työalan tavoitteet	Arviointi
Hallinto: Seurakuntavaalien hyvä toteutus	Seurakuntavaaleista tiedotettiin eri kanavilla. Ehdokkaita oli aiempaa vähemmän. Äänestysprosentti oli n 16.
Jumalanpalveluelämä, kirkolliset toimitukset: Jumalanpalveluksiin osallistuva seurakunta.	Jumalanpalveluksia oli 61, osallistujia oli 3587. Nuorten messu ja vaeltava messu keväällä, kotakirkko kesällä. Tavoitteet on pystytty toteuttamaan, osallistuminen on koronan jäljiltä vähentynyt.
Tiedotustoiminta: Tuotetaan tietoa seurakunnasta nettiin ja sosiaaliseen mediaan.	Suunnitelma toteutunut. FB-sivuilla on 701 seuraajaa.

Musiikkityö: Muu musiikkikasvatus	Veteraanikuorolla kolme pyydettyä esiintymistä ja 50-vuotiskonsertti kirkollisten esiintymisten lisäksi. Kinkerit pidettiin kevään aikana. ISKOssa alkoi ukulelekoulu. Taapero- ja Kultaisen iän kerhoissa laulatusta.
Lapsityö: Yhteistyö muiden varhaiskasvatustyötä tekevien tahojen kanssa	Päiväkotien ja esikoulujen ryhmiin 2 tarinatuokiovideota ja 16 vierailua; pääsiäisvaelluksilla 131, pääsiäishartauksissa Eteläisissä 43 ja Alvettulassa 12 osallistujaa; Kenkätalossa 35, jouluvaelluksilla kirkossa 48, Alvettulan Seuratalolla 51 ja Eteläisten päiväkodissa 29 hlöä.
Varhaisnuoriso- ja nuorisotyö: Varhaisnuorten ja nuorten kohtaaminen koulussa ja koulu yhteistyön tekeminen	Kouluvierailuja on tehty yhtenäiskoulussa 36 kpl, Alvettulassa 9 kpl ja Eteläisissä 10 kpl. Kaikkien yhteisessä joululaulukirkossa 307 osallistujaa. Yhtenäiskoulun yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä on oltu koko ajan mukana ja toukokuussa toteutui 2 Askelmat-iltaa (6.lk & 8.lk)
Rippikoulutyö: Rippikoulun järjestäminen	Suunnitellut toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi on tehty. Hauhon srk:n rippikouluun ilmoittautui 39 nuorta, joista 35 kävi sen loppuun ja konfirmoitiin. 90 % Hauhon seurakuntaan kuuluvista 15-vuotiaista kävi rippikoulun (omassa srk:ssa tai muualla).
Diakoniatyö: Yhteyden rakentaminen ihmisten kesken	Kultaisen iän kerhossa 344 osallistujaa/5 kertaa. Ystävän kammarissa (13 kertaa) kävijämäärä keskimäärin 9 hlöä/kerta, syntymäpäiväjuhlassa 49, Eläkeikäisten kirkkopyhässä 52 ja Eläkeikäisten virkistyspäivässä 14 osallistujaa. Laitoshartauksia yht. 13 kpl.
Lähetystyö: Nimikkosopimuksista aiheutuvien vastuiden hoitaminen. Vapaaehtoisen lähetyskannatuksen lisääminen. Ystävyysseurakuntatyö	Kaksi nimikkosopimusta (SLS 9000 €, SLEY 1700 e) ta 10700 €. Vapaaehtoinen kannatus 3653,01 €.

ONNISTUMISET VUONNA 2022 JA KEHITTÄMISTARPEET

- +Seurakuntavaalien hyvä toteutus ja seurakunnan uuden strategian käyttöönotto
- +Seurakunnan työntekijät osoittivat hyvää turnauskestävyyttä vähillä resursseilla
- +Kohtaamisten määrä toteutui korkeatasoisesti
- Eteläisten toimitila menetettiin
- Seurakunnan kokoavassa toiminnassa vähennystä

Kalvolan seurakunta

	2022	2021	muutos	TA 2022	T-%
TOIMINTAKATE	-337 310	-344 177	6 867	-356 791	94,5
Tuotot	24 199	18 696	5 503	15 250	158,7
Kulut	-361 509	-362 873	1 364	-372 041	97,2

Sisäiset ruokapalvelukulut sisältyvät laskelmaan.

Kalvolan seurakuntaneuvoston jäsenet 2022: Kalle Roine (pj.), Riitta Aumo (vpj.), Eila Ilmen-Punkari, Olli Ilomäki, Jouko Koivisto, Heikki Koskela, Terhi Kyhkynen, Kari Malmivaara, Pirita Mäntytörmä, Esko Nyysönen ja Anja Välimaa. Sihteeri: toimistos sihteeri Ulla Aaltonen. Kokouksia oli 3.

Toimintakertomus 2022

Kalvolan seurakunnan pitkään valmisteltu rakennemuutos eteni kirkkohallituksen lopulliseen päätökseen saakka. Seurakuntaneuvosto päätti kokouksessaan 22.9.2021 tehdä aloitteen Kalvolan seurakunnan liittämistä Hämeenlinna-Vanajan seurakuntaan. Aloite toimitettiin Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkovaltuustolle, joka antoi asiasta lausuntonsa ja toimitti sen Tampereen hiippakunnan tuomiokapituliin. Tuomiokapituli asetti Matti Piispasen selvitysmieheksi tutkimaan liitosaloitetta. Kirkkohallitus päätti täysistunnessaan 25.5.2022 lakkauttaa Kalvolan seurakunnan ja liittää sen Hämeenlinna-Vanajan seurakuntaan. Seurakuntaliitos tuli voimaan 1.1.2023 alkaen. Laajenevan seurakunnan nimi on Hämeenlinna-Vanajan seurakunta.

Seurakuntaneuvosto kokoontui kolme kertaa ja päätöspykälää oli 37. Neuvoston sihteerinä toimi Ulla Aaltonen.

Kinkereitä ei kertomusvuonna pidetty.

Jumalanpalvelukset pidettiin normaaliin tapaan kirkossa ja toisena pääsiäispäivänä, juhannuspäivänä ja Tapaninpäivänä Rimmin rukoushuoneella. Sauvolan hyvinvointikeskuksessa pidettiin päivähartauksia koronarajoitusten puitteissa.

Päiväkerhotyö, iltapäiväkerhotyö ja perhekerhotyö saatiin toteutettua suunnitelmien mukaan.

Rippikoulutyö toteutettiin leirinä, jotka järjestettiin Kaunisniemen leirikeskuksessa. Leirin lisäksi järjestettiin päiväkoulu. Sen toteuttivat keväällä kirkkoherra ja nuorisotyönohjaaja.

Nuorisotyö toteutettiin nuorteniltoina nuorisotila Jessen majassa.

Musiikkityön pääpaino on jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa. Kirkkokuoron toiminta jatkui aktiivisena ja kuoron saatiin uusia laulajia. Kauneimmat joululaulut toteutettiin kirkossa, Rimmin rukoushuoneella, Lintumaalla ja Tuulan Pubissa.

Diakoniatyön asiakaskohtaamisia oli etupäässä terveydentilaan, ihmissuhteisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvissä asioissa. Lähimmäistuvan toiminta oli vilkasta.

Diakoniatyö järjesti retken Poriin kesäkuussa ja elokuulla leiripäivän Pastin Pirtillä, Kalvolan metsästysseuran majalla.

Yhteisvastuukeräys toteutettiin lipaskeräyksenä sekä erilaisten tilaisuuksien muodossa ja yhteisvastuutuotteiden myyntinä. Lähimmäistuvan tuotto keväältä osoitettiin yhteisvastuukeräykselle. Yhteisvastuukeräys tuotti 2 415,89 €.

Diakoniatyöntekijä oli mukana usean messun toteuttamisessa ja järjestämässä kirkkokahvituksia vapaaehtoisten kanssa.

Yhtymän yksiköt

	2022	2021	muutos	TAM 2022	T-%
Hallinto					
TOIMINTAKATE	-1 071 244	-924 402	-146 842	-1 149 682	93,2
Tuotot	45 101	45 531	-430	38 000	118,7
Kulut	-1 116 345	-969 933	-146 412	-1 187 682	94,0
Hautaus toimi					
TOIMINTAKATE	-787 385	-716 377	-71 008	-916 773	85,9
Tuotot	843 243	719 150	124 093	633 420	133,1
Kulut	-1 630 628	-1 435 527	-195 101	-1 550 193	105,2
Kiinteistötoimi					
TOIMINTAKATE	-2 984 737	-2 867 803	-116 934	-2 577 567	115,8
Tuotot	629 060	856 696	-227 636	861 990	73,0
Kulut	-3 613 797	-3 724 499	110 702	-3 439 557	105,1
Yhteensä					
TOIMINTAKATE	-4 843 366	-4 508 582	-334 784	-4 644 022	104,3
Tuotot	1 517 404	1 621 377	-103 973	1 533 410	99,0
Kulut	-6 360 770	-6 129 959	-230 811	-6 177 432	103,0

YLEISKATSAUS YHTYMÄN YKSIKÖIDEN TOIMINTAAN 2022

Hallinto

Seurakuntien ja seurakuntayhtymän talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät hoideaan keskitetysti, mm. kirjanpito, maksuliike, palkanlaskenta, tietohallinto ja työterveys. Tavoitteena on antaa työntekijöille, luottamushenkilöille ja seurakuntalaisille palveluja, tietoa ja ammattitaitoa seurakunnan tehtävän ja seurakuntatyön toteuttamiseen. Oikea-aikainen hallinnon hoitaminen ja talouden tasapainon vaaliminen ovat keskeisimmät tehtävät.

Hautaus toimi

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän hautausmailla haudattiin vuonna 2022 yhteensä 814 vainajaa, joka on 64 vainajaa enemmän kuin vuonna 2021. Yhtymän tuhkausprosentti oli 78,6. Vuoteen 2021 verrattuna tuhkausprosentti nousi 1,1 prosenttia. Krematoriossa tuhkattiin vuoden 2022 aikana 1882 vainajaa, joka on 217 vainajaa enemmän kuin vuonna 2021.

Seurakuntayhtymällä on yhdeksän hautausmaata: Ahvenisto, Vuorentaka, Vanaja, Lammi, Hauho, Kalvola, Renko (2 kpl) ja Tuulos. Lisäksi Hauhon kirkkopihassa on sankarihautausmaa ja Tuuloksen kirkkopihassa olevat vanhat haudat.

Hautojen avaus- ja peittotyöt tehdään seurakuntayhtymän omana työnä. Asiointi hautausasioissa tapahtuu palvelutoimistoissa ja siunaukset kappeleissa tai kirkoissa.

Yleistavoitteena oli luoda hyvät puitteet ja edellytykset vainajan arvokkaalle siunaamiselle perinteitä kunnioittaen. Palveluiden laadullisen tason on oltava korkea ja työskentelyn asiakaspainotteista. Työturvallisuus ja kustannustietoisuus on kaikissa tehtävissä varmistettava. Toimintavuoden aikana nämä tavoitteet on saavutettu.

Kiinteistötoimi

Hämeenlinnan seurakuntayhtymällä on kirkkoja 8, seurakuntataloja 9, kappeleita 6, huoltorakennuksia 6, leirikeskuksia 3, asuintaloja 4, asunto-osakkeita 15, joista 2 hautainhoitorahaston, osakehuoneistoja kerhokäytössä 3, osakehuoneistoja diakoniatuomiston käytössä 2, joista toinen on hautainhoitorahaston ja 1 varastokäytössä oleva osakehuoneisto. Lisäksi on vuokrattuja kerho-, kokoontumis- ja varastotiloja 6.

Metsää on yhteensä 955 ha. Metsiä hoidettiin Otso Metsäpalvelut Oy:n toteuttaman metsäsuunnitelman mukaisesti (suunnitelma on vuosille 2021–2030). Kertomusvuoden aikana viljelysmaat olivat vuokrattuina.

Avainhanketyöryhmien esittämistä hanke- tai korjaussuunnitelmista vuodelle 2022 toteutettiin Lammin uuden seurakuntatalon uudisrakentamisen aloitus, sekä päätös Hämeenlinna-Vanajan alueen tulevaisuuden seurakuntatalon sijainnista ja rakentamisesta Rauhankatu 14 tontille. Vuoden 2022 hankkeita ja investointeja pystyttiin toteuttamaan osittain. Kone- ja laitehankinnat pääosin toteutuivat, sen sijaan talo- ja rakennusteknisiä korjauksia jäi toteuttamatta. Sähköinen kiinteistö- ja huoltorekisteri otettiin käyttöön helmikuussa.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA NIIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Hallinto

Etätyötä on edelleen suosittu aikaisempaa enemmän kuitenkin niin, että taloustoimistossa on myös aina paikalla olevaa henkilökuntaa. Microsoft Teamsin käyttöä viestintä- ja yhteistyöalustana on edelleen lisätty. Palkkahallinnossa on pyritty eroon paperisista lomakkeista ja tilalle on tehty sähköisesti täytettäviä lomakkeita. KirkkoHR -järjestelmä on todettu toimivaksi sekä rekrytointiin että suorituslisäkeskusteluiden työvälineenä ja hallinnointipaikkana.

Yhteistyötä Kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskuksen (Kipa) kanssa on edelleen pyritty kehittämään. Taloustoimiston työntekijöitä on osallistunut erilaisiin osaamista ylläpitäviin koulutuksiin. Vuoden aikana yhteistyö myös it-alueen, kirkkohallituksen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on ollut toimivaa.

Taloustoimisto on sijainnut kuluneen vuoden Verhonkadulla. Taloustoimisto toimii nyt samoissa tiloissa kiinteistö- ja hautaustoimen kanssa. Taloustoimistossa/hallinnossa vuoden 2022 aikana oli yksi rekrytointi, kun uusi taloussihteeri palkattiin. Loppuvuoden ajan jokainen tehtävä on ollut täytettynä ja edellisvuoden poikkeusajoista on päästy normaaliin toimintaan. Työtehtäviä on edelleen hieman jaettu uudelleen henkilökunnan kesken.

Yhtymän hallinto oli apuna seurakuntavaalien onnistuneessa toteuttamisessa. Vuoden 2022 hallinnon kulut pysyivät hyvin talousarvion raamissa. Toimintakatteen toteutusprosentti oli 93 prosenttia.

Hautaustoimi

Hautaustoimen palvelut tuotettiin ammattitaitoisesti ja laadukkaasti. Yksi määräaikainen projektityöntekijä palkattiin tarkistamaan ja ajantasaistamaan hautakirjanpitoa. Suunnitellut hankinnat toteutettiin pääsääntöisesti talousarvion ja investointisuunnitelman mukaisesti lukuun ottamatta Hauhon ja Tuuloksen digikarttojen piirtämistä sekä hautarekisterin siirtoa Katrina Kyrkogårdiin.

Hautausmaiden yhteiskäyttöön hankittiin tela-alustainen kaivinkone hautojen kaivamista varten.

Ahveniston ja Kalvolan hautausmaiden käyttöön hankittiin kaksi uutta Avant pienkuormaa-
jaa sekä Lammille päältä ajettava ruohonleikkuri.

Vanhoja huonokuntoisia puita kaadettiin mm. Hauhon, Lammin ja Tuuloksen hautausmailta
sekä muilta hautausmailta yksittäisiä puita.

Ahveniston kasteluputkiston uusiminen saatettiin loppuun sekä Ahvenistolla punaisten
muistomerkin viheralueita uudistettiin.

Vanajan hautausmaan laajennus saatettiin viimeistelytöitä vaille valmiiksi.

Hauhon uusi huoltorakennus valmistui investointina ja otettiin käyttöön syksyllä.

Hauhon vanhat urnalehdon nimilaattakiskot ja laatat uudistettiin ja samalla lisättiin kapasiteettiä.

Vuorentaan vainajienkuljetushissi korjattiin sekä krematorion uunin lämmönvaihtimen nuohoin automatisoitiin huollon yhteydessä.

Hautaustoimen talous

Maksutuotot toteutuivat huomattavasti arvioitua suurempana, kokonaistoteuma oli 843 243 euroa, toteumaprosentti 133 %. Yhtymän tuhkauspöytä vuonna 2022 oli 78,6 % ja edelliseen vuoteen verrattuna se nousi 1,1 %. Tuhkausten määrä kaikkiaan oli huomattavasti suurempi kuin edellisenä vuonna ollen 1882 vainajaa. Tämä johtui ulkopaikkakuntalaisten suuresta tuhkauspöydästä ja tuhkauspöytä tuloutui 192 395 euroa arvioitua enemmän. Hautaustoimen henkilöstökulut kokonaisuutena oli 22 955 euroa arvioitua pienemmät. Palvelujen ostot ylittyivät erityisesti alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluissa sekä koneiden- ja laitteiden kunnossapitopalveluissa lähinnä johtuen krematorion uunin korjausku-
luista.

Kokonaisuutena käyttötalouden aine-, tarvike- ja tavaraostojen toteumaprosentti oli 100 %. Energiakustannukset nousivat 29 839 euroa arvioitua suuremmaksi yleisen energiahintojen nousun myötä. Maksutuottojen huomattavasti arvioitua suuremman toteuman seurauksena toimintakate jäi 86 %.

Kiinteistötoimi

Osana kiinteistöstrategian toimeenpanoa myytiin hautainhoitorahaston As Oy Eenokinrin-
teen osakehuoneisto (Palokunnankatu 24 B 28), joka vapautui pitkäaikaiselta vuokralaiselta tammikuussa. Myös As Oy Kukonkennon osakehuoneisto (Tammitie 2 C 10) myytiin.

Ahveniston hautausmaan huoltorakennuksen vieressä omalla tontilla sijaitseva purkukun-
toinen omakotitalo Harjula 109-416-15-24 laitettiin myyntiin marraskuussa. Tontista saatu ostotarjous lähetettiin Kirkkohallituksen virastokollegiolle vahvistettavaksi.

Hehtaarin suuruinen määräala myytiin Tuuloksesta tilasta Liikilä 109-596-6-42.

Eteläisten seurakuntakodin (Västringintie 8 A 5) vuokrasopimus irtisanottiin päättyväksi mar-
raskuun loppuun.

Lammin uuden seurakuntatalon rakentaminen aloitettiin toukokuussa. Vuoden vaihteessa työmaa oli vesikattovaiheessa.

Vanajan ja Hauhon kirkkojen urut huollettiin. Lammin ja Tuuloksen kirkkojen urkujen ja soit-
topöytäpuhdistustyöt tehtiin. Lammin siunauskappelille hankittiin siirrettävä äänentoisto-
järjestelmä. Tuuloksen seurakuntakeskuksen salin äänentoisto uusittiin.

Lammin kirkkoon uusittiin paloilmoinilaitteisto.

Syöksynsuun leirikeskukseen kuntotutkimus kilpailutettiin ja aloitettiin.

Vanajan kellotapulien takuuhuoltomaalaus tehtiin.

Reskankulman vuokratiloihin tehtiin käyttäjien tarvitsemia tilamuutoksia.

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän vakuutukset (muun muassa kiinteistöt ja omaisuus) kilpailutettiin yhteistyössä Novum Oy:n kanssa. Hämeenlinnan seurakuntayhtymän vakuuttajaksi valittiin Pohjola Vakuutus Oy.

Kiinteistö- ja hautaustoimen käyttöön hankittiin pakettiauto.

Ahveniston kappelin sisääntulo tehtiin esteettömäksi asentamalla pyörätuoliluiska.

Vuorentaan kappelin alkuperäinen vainajienkuljetushissi oli tullut käyttöikänsä päähän ja hissiin tehtiin modernisaatio toimintavarmuuden takaamiseksi.

Poltinahon seurakuntatalon sisäänkäynnin betonilaatta eristettiin, kulkuluiska muokattiin turvallisemmaksi kivituhkalla ja piha-alueelle hankittiin ulkoleikkivälineitä.

Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta antoi lausunnon BST-Arkkitehdit Oy:n laatimista Hämeenlinnan kirkon muutossuunnitelmista.

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan diakoniatyön käytössä olevan As Oy Hämeenlinnan Birger-Jarlinkatu 3 osakehuoneiston (Birger Jaarlin katu 3 A 4) keittiö kunnostettiin uusimalla kalusteet ja laitteet. Keittiön lattiaksi vaihdettiin vinyylilattia, seinät maalattiin.

Vanajan seurakuntakodin ja Loimalahden leirikeskukseen kuntotutkimukset valmistuivat.

Kohonneiden kustannusten takia tilojen ulosvuokraushinnasto ja keittiötoimen hinnastot päivitettiin.

Seurakuntayhtymä osallistui Työ- ja elinkeinoministeriön käynnistämään Astetta alemmas –kampanjaan ja oli mukana energiansäästötalkoissa. Sisälämpötilojen ja ilmanvaihdon seuranta jatkettiin kiinteistöissä ja kaikissa mahdollisissa kohteissa sisälämpötiloja laskettiin vähintään yhdellä asteella.

Leirikeskusten piha-alueita kunnostettiin. Syöksynsuun leirikeskukseen rantasaunan edessä oleva nuotiopaikka uudistettiin ja Tuuloksen seurakuntatalon piha-alueelle tuli uusi nuotiopaikka. Kaunisniemen leirikeskukseen alueelta sekä Hauhon hautausmaalta kaadetuista puista sahautettiin puutavaraa Lammin uuden seurakuntatalon muotti- ja kattorakenteisiin.

Kiinteistöjen kameravalvonnan laitteistopäivityksiä tehtiin.

Kaavamuutosten vireillepanot Hämeenlinnan kaupungille koskien kiinteistöä 109-2-2-7, Rauhankatu 14, on tehty kaavoitushakemus ja laadittu kaavoitussuunnitelmat.

Kaavoitusneuvotteluja kaupungin kanssa on Loimalahden, Syöksynsuun, Jukolan, Poltinahon, Verhonkadun ja Hätilän kiinteistöistä.

Yhteinen kirkkovaltuusto myönsi 15.12.2022 kokouksessaan kiinteistötoimen käyttötalousosan menomäärärahoihin lisättäväksi 102 000 euroa kattamaan Reskankulman toimistotilojen ja palvelutoimiston muutostöistä ja hankinnoista aiheutuvia kuluja. Lisäksi yhteinen kirkkovaltuusto myönsi menomäärärahoihin lisättäväksi 273 750 euroa kattamaan Keskuseurakuntatalon suunnittelusta, Hämeenlinnan kirkon muutostyösuunnittelusta, kirkkojen urkujen huoltotöistä, Vuorentaan kappelin hissien uudistuksesta, kiinteistöjen riskienhallinnan laitteistojen hankinnoista, eri tilojen kaluste- ja konehankinnoista, kiinteistöjen LVIS-teknisistä korjauksista sekä rakennusten kuntoarvioiden tekemisestä aiheutuvia kuluja.

Kiinteistötoimen talous

Maksutuotot jäivät 232 930 euroa arvioitua alemmaksi puunmyyntituottojen ollessa 112 000 euroa arvioitua vähemmän. Myyntivoitot pysyvistä vastaavista eivät toteutuneet, koska asunto-osakkeita ei saatu myytyä. Myös sisäiset ruokatuotot alittuivat.

Henkilöstökulut yhteensä 1 225 573 euroa, ylitystä 25 000 euroa, toteuma 102,4 %. Tarve tarvittaessa töihin kutsuttavalla henkilöstöllä kasvoi toiminnan vilkastuessa korona-ajan jälkeen.

Palvelujen ostot ylittivät talousarvion, ylitys aiheutui lähinnä rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalveluista sekä hinnannousuista.

Ukrainan sota nosti kustannuksia, voimakkaimmin vaikutukset näkyivät energiakustannuksissa (maakaasu, öljy) sekä rakentamisessa ja elintarvikkeissa.

Kokonaisuutena toimintakate ylitti talousarvion, toteumaprosentti oli 115,8.

ONNISTUMISET VUONNA 2022 JA KEHITTÄMISTARPEET

Hallinto

- + virat ja toimet on täytetty
  - + mukana seurakuntavaalien toteuttamisessa
  - + etätöiden ja sähköisten työkalujen parempi hyödyntäminen
  - + yhteistyö Kirkon Palvelukeskuksen kanssa toimii paremmin
  - + toimiva yhteistyö it-alueen kanssa
  - + sovituisissa aikatauluissa on pääosin pysytty hyvin
  - + toimiva yhteistyö työterveyden kanssa
- asianhallintajärjestelmää ei ole saatu vielä käyttöön

Hautaustoimi

- + toimintavuoden konkreettiset hankkeet toteutettiin
  - + kokonaistaloudellisesti menot toteutuivat suunnitellusti
  - + tuhkausten määrä on kasvanut, ja tuhkahautausten osuus on hieman kasvanut
  - + Hauhon huoltorakennuksen valmistuminen
  - + Vanajan hautausmaan laajennusosa lähes valmis
  - + konehankintojen toteutuminen
- vuoden aikana kolme hautaustoimen päällikköä
- kaadettujen puiden tilalle ei ole vielä istutettu uusia puita
- Hauhon ja Tuuloksen digikarttojen piirtäminen ei toteutunut
- kohonneet energiakustannukset

Kiinteistötoimi

- + Lammin uuden seurakuntatalon rakentaminen aloitettiin
  - + päätös Hämeenlinna-Vanajan alueen tulevaisuuden seurakuntatalon sijainnista ja rakentamisesta Rauhankatu 14 -tontille
  - + avainhanketyöryhmien esitykset etenivät
  - + ympäristöohjelma vuosille 2023–2027 valmistui
  - + toimintavuoden konkreettiset hankkeet toteutuivat osittain
  - + sähköinen kiinteistö- ja huoltorekisteri otettiin käyttöön
  - + ulosvuokrattavien tilojen hinnasto päivitettiin
- kohonneet energiakustannukset
- kiinteistöjen ylläpitokustannukset nousevat enemmän kuin talousarvion määrärahat
- Keskuseurakuntatalo suljettuna
- Hätilän seurakuntatalo yhä suljettuna
- pitkän tähtäimen suunnitelmien (PTS) laatiminen vielä kesken
- työntekijäresurssit eivät riitä kaikkeen

2 Käyttötalouden toteutuminen

Sitovina erinä ovat toimintakatteet sisältäen sisäiset ruokapalvelutuotot ja -kulut.

	2022	TA 2022	Yli-ali	T-%
HÄMEENLINNA-VANAJA				
Toimintatuotot	498 853	301 366	197 487	165,5
Toimintakulut	-5 134 389	-4 979 828	-154 561	103,1
Henkilöstökulut	-3 681 320	-3 657 487	-23 833	100,7
Muut toimintakulut	-1 453 069	-1 322 341	-130 728	109,9
TOIMINTAKATE	-4 635 536	-4 678 462	42 926	99,1
LAMMI				
Toimintatuotot	46 010	25 200	20 810	182,6
Toimintakulut	-660 966	-669 578	8 612	98,7
Henkilöstökulut	-508 902	-530 688	21 786	95,9
Muut toimintakulut	-152 064	-138 890	-13 174	109,5
TOIMINTAKATE	-614 956	-644 378	29 422	95,4
HAUHO				
Toimintatuotot	53 482	32 520	20 962	164,5
Toimintakulut	-421 090	-400 288	-20 802	105,2
Henkilöstökulut	-315 445	-320 167	4 722	98,5
Muut toimintakulut	-105 645	-80 121	-25 524	131,9
TOIMINTAKATE	-367 608	-367 768	160	100,0
KALVOLA				
Toimintatuotot	24 199	15 250	8 949	158,7
Toimintakulut	-361 509	-372 041	10 532	97,2
Henkilöstökulut	-290 581	-307 582	17 001	94,5
Muut toimintakulut	-70 928	-64 459	-6 469	110,0
TOIMINTAKATE	-337 310	-356 791	19 481	94,5
SEURAKUNNAT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	622 544	374 336	248 208	166,3
Toimintakulut	-6 577 954	-6 421 735	-156 219	102,4
Henkilöstökulut	-4 796 248	-4 815 924	19 676	99,6
Muut toimintakulut	-1 781 706	-1 605 811	-175 895	111,0
TOIMINTAKATE	-5 955 410	-6 047 399	91 989	98,5

	2022	TAM 2022	Yli-ali	T-%
HALLINTO				
Toimintatuotot	45 101	38 000	7 101	118,7
Toimintakulut	-1 116 345	-1 187 682	71 337	94,0
Henkilöstökulut	-335 312	-379 750	44 438	88,3
Muut toimintakulut	-781 033	-807 932	26 899	96,7
TOIMINTAKATE	-1 071 244	-1 149 682	78 438	93,2
HAUTAUSTOIMI				
Toimintatuotot	843 243	633 420	209 823	133,1
Toimintakulut	-1 630 628	-1 550 193	-80 435	105,2
Henkilöstökulut	-731 926	-754 881	22 955	97,0
Muut toimintakulut	-898 702	-795 312	-103 390	113,0
TOIMINTAKATE	-787 385	-916 773	129 388	85,9
KIINTEISTÖTOIMI				
Toimintatuotot	629 060	861 990	-232 930	73,0
Toimintakulut	-3 613 797	-3 439 557	-174 240	105,1
Henkilöstökulut	-1 225 573	-1 196 500	-29 073	102,4
Muut toimintakulut	-2 388 224	-2 243 057	-145 167	106,5
TOIMINTAKATE	-2 984 737	-2 577 567	-407 170	115,8
YHTYMÄN YKSIKÖT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	1 517 404	1 533 410	-16 006	99,0
Toimintakulut	-6 360 770	-6 177 432	-183 338	103,0
Henkilöstökulut	-2 292 811	-2 331 131	38 320	98,4
Muut toimintakulut	-4 067 959	-3 846 301	-221 658	105,8
TOIMINTAKATE	-4 843 366	-4 644 022	-199 344	104,3
SEURAKUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	2 139 948	1 907 746	232 202	112,2
Toimintakulut	-12 938 724	-12 599 167	-339 557	102,7
Henkilöstökulut	-7 089 059	-7 147 055	57 996	99,2
Muut toimintakulut	-5 849 665	-5 452 112	-397 553	107,3
TOIMINTAKATE	-10 798 776	-10 691 421	-107 355	101,0

HÄMEENLINNA-VANAJA LAPSI- JA NUORISOTYÖ	2022	TA 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	86 576	67 666	18 910	127,9
Toimintakulut	-1 593 745	-1 545 666	-48 079	103,1
Henkilöstökulut	-1 247 755	-1 235 560	-12 195	101,0
Muut toimintakulut	-345 990	-310 106	-35 884	111,6
TOIMINTAKATE	-1 507 169	-1 478 000	-29 169	102,0
DIAKONIAITYÖ				
Toimintatuotot	216 188	40 500	175 688	533,8
Toimintakulut	-904 610	-782 500	-122 110	115,6
Henkilöstökulut	-520 514	-530 650	10 136	98,1
Muut toimintakulut	-384 096	-251 850	-132 246	152,5
TOIMINTAKATE	-688 422	-742 000	53 578	92,8
LÄHETYS- JA AIKUISTYÖ				
Toimintatuotot	9 086	8 900	186	102,1
Toimintakulut	-434 145	-413 900	-20 245	104,9
Henkilöstökulut	-191 355	-182 625	-8 730	104,8
Muut toimintakulut	-242 790	-231 275	-11 515	105,0
TOIMINTAKATE	-425 059	-405 000	-20 059	105,0
JUMALANPALVELUS- JA MUSIIKKITYÖ				
Toimintatuotot	15 785	23 800	-8 015	66,3
Toimintakulut	-1 110 124	-1 098 800	-11 324	101,0
Henkilöstökulut	-966 449	-945 280	-21 169	102,2
Muut toimintakulut	-143 675	-153 520	9 845	93,6
TOIMINTAKATE	-1 094 339	-1 075 000	-19 339	101,8
PERHEASIAIN NEUVOTTELUKESKUS				
Toimintatuotot	126 773	120 000	6 773	105,6
Toimintakulut	-287 332	-300 000	12 668	95,8
Henkilöstökulut	-275 634	-284 375	8 741	96,9
Muut toimintakulut	-11 698	-15 625	3 927	74,9
TOIMINTAKATE	-160 559	-180 000	19 441	89,2
SAIRAALASIELUNHOITO				
Toimintatuotot	39 157	38 500	657	101,7
Toimintakulut	-144 222	-143 500	-722	100,5
Henkilöstökulut	-140 947	-138 625	-2 322	101,7
Muut toimintakulut	-3 275	-4 875	1 600	67,2
TOIMINTAKATE	-105 065	-105 000	-65	100,1

3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TP 2021	TA 2022	TA 2022 muutokset	TA yhteensä	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	2 007	1 743		1 743	1 995	-251	-114,4
Korvaukset	195	164		164	173	-9	-105,3
Myyntituotot	24	47		47	36	11	-76,2
Maksutuotot	815	762		762	998	-236	-130,9
Vuokratuotot	299	320		320	315	5	-98,5
Metsätalouden tuotot	389	260		260	148	112	-56,9
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	107	23		23	239	-216	-1033,7
Tuet ja avustukset	121	62		62	60	2	-96,0
Muut toimintatuotot	57	104		104	25	79	-24,2
Toimintakulut	-12 352	-11 826	-609	-12 435	-12 793	359	-102,9
Henkilöstökulut	-6 833	-7 122	-25	-7 147	-7 089	-58	-99,2
Palkat ja palkkiot	-5 607	-5 703	-25	-5 728	-5 809	81	-101,4
Henkilösivukulut	-1 339	-1 419		-1 419	-1 366	-53	-96,2
Henkilöstökulujen oikaisuerät	113				86	-86	0,0
Palvelujen ostot	-2 772	-2 198	-475	-2 673	-2 700	26	-101,0
Vuokratulut	-405	-498		-498	-537	39	-107,8
Aineet ja tarvikkeet	-1 513	-1 339	-109	-1 448	-1 588	140	-109,7
Ostot tilikauden aikana	-1 513	-1 339	-109	-1 448	-1 588	140	-109,7
Annetut avustukset	-577	-487		-487	-499	11	-102,3
Muut toimintakulut	-252	-181		-181	-381	200	-210,2
TOIMINTAKATE	-10 345	-10 082	-609	-10 691	-10 799	107	-101,0
Kirkollisverotulot	11 216	10 434		10 434	11 289	-854	-108,2
Valtionrahoitus	1 322	1 288		1 288	1 343	-55	-104,3
Verotuskulut	-190	-190		-190	-178	-12	-93,8
Kirkon rahastomaksut	-1 084	-1 096		-1 096	-1 095	-1	-99,9
Rahoitustuotot- ja kulut	445	150		150	-680	830	453,2
Korkotuotot	2	10		10	31	-21	-310,9
Muut rahoitustuotot	593	140		140	63	77	-44,8
Arvon alentumiset sijoituksista	-210				-982	982	0,0
Arvon al. palautukset sijoituksista	59				210	-210	0,0
Korkokulut	0				-1	1	0,0
Muut rahoituskulut					-0	0	0,0
VUOSIKATE	1 363	505	-609	-104	-120	15	-114,8
Poistot ja arvonalentumiset	-901	-600		-600	-508	-92	-84,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-901	-600		-600	-508	-92	-84,7
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot	0				0	0	0,0
Tuotot	422				492	-492	0,0
Kulut	-429				-439	439	0,0
Siirrot rahastosta/rahastoon	7				-54	54	0,0
TILIKAUDEN TULOS	462	-95	-609	-704	-628	-76	-89,2
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	12				12	-12	0,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	474	-95	-609	-704	-616	-88	-87,5

Verotulot ja valtionrahoitus

Kirkollisvero on seurakuntalaisten ansiotuloistaan omalle seurakunnalleen maksama vero. Verotettavat tulot määräytyvät samoin perustein kuin kunnallisverotuksessa. Seurakuntayhtymän kirkkovaltuusto vahvistaa vuosittain kirkollisveroprosentin.

Kirkollisverotulo vuonna 2022 oli 11.288.910 euroa. Verotulo ylitti talousarvion 854.427 eurolla. Edelliseen vuoteen lisäystä oli 73.109 euroa. Kirkollisverotuloa kertyi 240 euroa / jäsen (234 euroa v. 2021).

Valtion talousarviomäärärahoista maksettavalla rahoituksella rahoitetaan seurakuntien lakimääräisiä tehtäviä; hautaustointia, väestökirjanpidon tehtäviä ja kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimistojen ylläpitoa. Valtionrahoitus tilitetään kunnan asukasluvun mukaisessa suhteessa. Seurakuntayhtymä sai vuonna 2022 valtionrahoitusta 1.342.740 euroa, mikä on 54.801 euroa talousarviota enemmän.

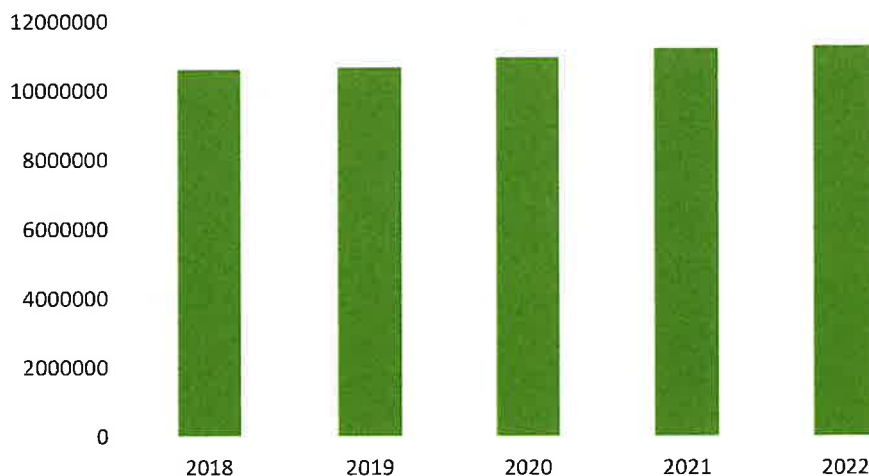
Kokonaisuutena verotulot ja valtionrahoitus ylittivät talousarvion 909.228 eurolla.

1 000 €

Vuosi	Kirkollisvero-%	Kirkollisvero	Valtionrahoitus
2022	1,3	11 289	1 343
2021	1,3	11 216	1 322
2020	1,3	10 956	1 305
2019	1,3	10 669	1 289
2018	1,3	10 606	1 319

	TP 2022	TA 2022	ero	ero,%	TP 2021	muutos, %
kirkollisvero	11 288 910	10 434 483	854 427	8,2 %	11 215 801	0,7 %
valtionrahoitus	1 342 740	1 287 939	54 801	4,3 %	1 321 788	1,6 %
Yhteensä	12 631 650	11 722 422	909 228	7,8 %	12 537 589	0,8 %

Kirkollisvero

4 Investointiosan ja hankkeiden toteutuminen

HANKKEET 2022 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 1.000 €	TP 2022	TA 2022	TA 2022 muutokset	
Hämeenlinna-Vanaja	40	120	17	
Hämeenlinnan kirkon kiinteä striimauskalusto ja laajennettu äänentoisto	5	90	-	
Hämeenlinnan kirkon muutostyö, suunnittelu	17	-	17	
Vanajan kirkon urkujen perushuolto	15	15	-	
Diakoniakeskuksen keittiö remontti	2	15	-	
Lammi	14	25	-	
Lammin ja Tuuloksen kirkkojen urkujen ja soittopöydän puhdistus	11	10	-	
Lammin siunauskappelille kiinteiden ulkokaiuttimien hankinta	2	2	-	
Tuuloksen seurakuntakeskuksen salin äänentoiston uusiminen	1	3	-	
Hauho	-	157	-	
Hankinnat ja investoinnit kiinteistötoimi	1195	6033	43	
Kiinteistöjen talotekniset korjaukset eri kiinteistöissä	10	290	-	
Verhonkatu 25-27 -kerrostalon tarvittavat LVIS-korjaukset	8	-	-	
Loimalahden ilmalämpöpumppu	2	-	-	
Rakennusten kuntoarviot ja kunnossapitosuunnitelmat	15	110	-	
Kiinteistöjen rakennustekniset- ja julkisivukorjaukset	1	125	-	
Hauhon kappelin murtohälytys ja lukitus	1	-	-	
Kiinteistöjen keittiöiden ja muiden tilojen kaluste- ja konehankinnat	65	141	43	
Loimalahden ja Syöksynsuun leirikeskusten jääkaapit ja astianpesukoneet	1	-	-	
Rengon seurakuntatalon keittiön kylmäkaapin uusiminen	1	-	-	
Siivoustekstiilien esipuhdistuskone ja pyykinkuivausrumpu Poltinaho	10	-	-	
Poltinahon seurakuntatalon takka- ja 122-kerhohuoneen verhojen uus.	2	-	-	
Vuorentaan kappelin hissi	43	-	43	
Muut kiinteistöjen kalustehankinnat	7	-	-	
Kiinteistöjen riskinhallinnan laitteistohankinnat	42	62	-	
Kameravalvonnan laitteistopäivitykset	13	-	-	
Lammin kirkon paloilmoinninlaitteiston uusiminen	15	-	-	
Krematorion uunin kaasunmittausjärjestelmä	8	-	-	
Vuorentaan kylmäkoneiden jäähdytysjärjestelmä	5	-	-	
Kiinteistöstrategian mukaiset kiinteistöjen kaavoitukset ja myynnit	7	60	-	
Pakettiauto (kiinteistö- ja hautustoimi)	14	25	-	
Hauhon kirkon urkujen huoltotyö	17	20	-	
Hämeenlinnan uuden seurakuntatalon suunnittelu ja rakennuttaminen	11	1500	-	
Lammin uuden seurakuntatalon suunnittelu ja rakentaminen	675	3500	-	Inv. kesken
Hauhon hautausmaan huoltorakennus	338	200	-	Inv. valmis
Hankinnat ja investoinnit hautustoimi	523	315	62	
Lammi päältäajettava ruohonleikkuri	31	30	-	
Ahveniston kasteluväsiputkiston uusiminen	103	50	-	
Huonokuntoisten puiden kaataminen ja uusien istuttaminen	44	50	-	
Pienkoneet, työkalut ja muut hankinnat	10	10	-	
Hauhon h-maan muistolehto laattakiskot ja laatat	12	-	12	
Vanajan hautausmaan laajennus	103	60	-	Inv. kesken
Lämmönvaihtimen automaattipuhdistin krematorio	56	-	50	Inv. valmis
Tela- tai pyöräalustainen kaivinkone	73	80	-	Inv. valmis
Monitoimikone 2 kpl, leasing	91	35	-	Inv. valmis
ICT-hankinnat	8	15	-	
Katrina -asiointi	8	15	-	

Hankkeet kirjattu käyttöomaisuuteen.

Hämeenlinnan uuden seurakuntatalon suunnittelukustannukset on kirjattu käyttötalouteen.

Monitoimikoneet hankittu leasing-sopimuksen sijaan osamaksusopimuksella ja hankintahinta aktivoitu käyttöomaisuuteen.

Krematorion huollon yhteydessä hankittu lämmönvaihtimen automaattipuhdistin tehostaa uunin puhdistusta ja lisää uunin käyttöikä.

5 Rahoitusosan toteutuminen

1.000 €	TP 2021	TA 2022	TA muu- tos 2022	TA yht. 2022	TP 2022	Yli-ali	T-%
Tulorahoitus	-1339	-405	609	204	155	49	75,94
Vuosikate	-1363	-505	609	104	120	-15	114,80
Tulorahoituksen korjauserät	24	100		100	35	65	35,37
Investoinnit	173				1161	-1161	0,00
Investointimenot	198				1258	-1258	0,00
Pysyvien vastaavien myyntitulot	-25				-97	97	0,00
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-1166	-405	609	204	1316	-1112	643,95
Muut maksuvalmiuden muutokset	-291				94	-94	0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-22				24	-24	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutos	2						
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-27				94	-94	0,00
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-244				-24	24	0,00
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-291				94	-94	0,00
Rahavarojen muutos	-1457	-405	609	204	1410	-1205	689,75

1.000 €	TP 2021	TP 2022
Taseen rahavarat 31.12.	18607	17197
Taseen rahavarat 1.1.	17149	18607
Muutos	1457	-1410

6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhtymän seurakuntien toimintakate alittui 91.900 euroa yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymään toimintakatteeseen nähden.

Seurakuntayhtymän toimintakate ylitti talousarvion 199.344 eurolla. Yhtymän yksiköistä hautaus toimi alittui yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymien lisämäärärahan jälkeen 129.388 euroa, kiinteistötoimen toimintakate puolestaan ylittyi 407.170 euroa. Hallinnon toimintakate alittui 78.438 euroa.

Sitovuustaso	TA 2022	TA 2022 muutokset	TA 2022 yhteensä	2022 Toteuma	Yli-ali
Käyttötalousosa					
Toimintakate					
Hämeenlinna-Vanaja	-4 678 462		-4 678 462	-4 635 626	42 836
Lammi	-644 378		-644 378	-614 956	29 422
Hauho	-367 768		-367 768	-367 608	160
Kalvola	-356 791		-356 791	-337 310	19 481
Seurakunnat yhteensä	-6 047 399	0	-6 047 399	-5 955 499	91 900
Hallinto	-1 149 682		-1 149 682	-1 071 244	78 438
Hautaus toimi	-683 368	-233 405	-916 773	-787 385	129 388
Kiinteistötoimi	-2 201 817	-375 750	-2 577 567	-2 984 737	-407 170
Yhtymän yksiköt yhteensä	-4 034 867	-609 155	-4 644 022	-4 843 366	-199 344
TULOSLASKELMAOSA					
Kirkollisvero	10 434 483		10 434 483	11 288 910	854 427
Valtionrahoitus	1 287 939		1 287 939	1 342 740	54 801
Keskusrahastomaksut	-547 781		-547 781	-547 382	399
Eläkerahastomaksu	-547 781		-547 781	-547 382	399

III. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1 Tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Toimintatuotot	1 994 618,08	2 006 591,05
Korvaukset	172 919,85	195 224,06
Myyntituotot	36 141,62	23 866,41
Maksutuotot	998 181,16	815 097,32
Vuokratuotot	315 338,16	298 673,08
Metsätalouden tuotot	148 051,85	388 903,05
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	239 293,17	107 461,43
Tuet ja avustukset	59 502,40	120 843,11
Muut toimintatuotot	25 189,87	56 522,59
Toimintakulut	-12 793 393,68	-12 352 046,90
Henkilöstökulut	-7 089 058,72	-6 833 204,38
Palkat ja palkkiot	-5 808 837,69	-5 607 069,28
Henkilösivukulut	-1 365 904,81	-1 338 693,98
Henkilökulujen oikaisuerät	85 683,78	112 558,88
Palvelujen ostot	-2 699 853,39	-2 771 712,02
Vuokrakulut	-536 676,79	-404 894,66
Aineet ja tarvikkeet	-1 588 020,45	-1 513 189,97
Ostot tilikauden aikana	-1 588 020,45	-1 513 189,97
Annetut avustukset	-498 582,19	-577 216,15
Muut toimintakulut	-381 202,14	-251 829,72
TOIMINTAKATE	-10 798 775,60	-10 345 455,85
Kirkollisverotulot	11 288 910,44	11 215 801,40
Valtionrahoitus	1 342 740,00	1 321 788,00
Verotuskulut	-178 109,23	-189 834,48
Kirkon rahastomaksut	-1 094 763,96	-1 083 903,96
Rahoitustuotot ja -kulut	-679 845,65	444 580,56
Korkotuotot	31 087,84	2 265,07
Muut rahoitustuotot	62 699,23	592 727,48
Arvon alentumiset sijoituksista	-981 934,37	-209 845,27
Arvon alentumisten palautukset sijoituksista	209 845,27	59 433,28
Korkokulut	-1 053,62	0,00
Muut rahoituskulut	-490,00	0,00
VUOSIKATE	-119 844,00	1 362 975,67
Poistot ja arvonalentumiset	-508 493,16	-901 288,43
Suunnitelman mukaiset poistot	-508 493,16	-901 288,43
Erilliskirjanpituon hoidetut rahastot	0,00	-0,00
Tuotot	492 484,88	421 649,44
Kulut	-438 620,11	-428 632,76
Siirrot rahastosta/rahastoon	-53 864,77	6 983,32
TILIKAUDEN TULOS	-628 337,16	461 687,24
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	12 276,79	12 276,79
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-616 060,37	473 964,03

2 Rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Tulorahoitus		1 338 636,65
Vuosikate	-119 844,00	1 362 975,67
Tulorahoituksen korjaukset	-35 365,12	-24 339,02
Investoinnit	-1 161 000,14	-172 798,81
Investointimenot	-1 257 668,16	-197 798,81
Pysyvien vastaavien myyntitulot	96 668,02	25 000,00
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-1 316 209,26	1 165 837,84
Muut maksuvalmiuden muutokset	-93 613,43	291 491,18
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-23 746,16	22 078,23
Pitkäaikaisten saamisten muutos		-1 900,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-94 066,65	26 987,69
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	24 199,38	244 325,26
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-93 613,43	291 491,18
Rahavarojen muutos	-1 409 822,69	1 457 329,02
Rahavarojen muutos (tase)	-1 409 822,71	1 457 329,02

3 Tase

	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
VASTAAVAA	29 106 831,14	29 626 891,97
PYSYVÄT VASTAAVAT	10 351 750,87	9 693 878,75
Aineettomat hyödykkeet	4 224,99	4 224,99
Muut pitkävaikutteiset menot	4 224,99	4 224,99
Aineelliset hyödykkeet	7 958 792,76	7 212 348,76
Maa- ja vesialueet	1 192 665,89	1 192 741,77
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	2 011 551,74	1 626 551,91
Rakennukset	3 449 669,85	3 710 997,29
Kiinteät rakenteet ja laitteet	222 292,74	287 612,80
Koneet ja kalusto	40 368,20	49 866,60
Muut aineelliset hyödykkeet	231 790,74	231 790,74
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	810 453,60	112 787,65
Sijoitukset	2 388 733,12	2 477 305,00
Osakkeet ja osuudet	2 388 733,12	2 477 305,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 256 493,86	1 118 670,75
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	525 903,30	447 806,52
Muut toimeksiantojen varat	730 590,56	670 864,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 498 586,41	18 814 342,47
Saamiset	301 729,45	207 662,80
Pitkäaikaiset saamiset	1 900,00	1 900,00
Siirtosaamiset	1 900,00	1 900,00
Lyhytaikaiset saamiset	299 829,45	205 762,80
Myyntisaamiset	197 114,40	135 757,63
Muut saamiset	0,00	8 091,41
Siirtosaamiset	102 715,05	61 913,76
Rahoitusarvopaperit	10 179 727,21	10 912 577,56
Osakkeet ja osuudet	10 179 727,21	10 912 577,56
Rahat ja pankkisaamiset	7 017 129,75	7 694 102,11
VASTATTAVAA	-29 106 831,14	-29 626 891,97
Oma pääoma	-25 735 188,08	-26 351 248,45
Peruspääoma	-22 499 800,52	-22 499 800,52
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-3 851 447,93	-3 377 483,90
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	616 060,37	-473 964,03
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	-74 683,81	-86 960,60
Poistoero	-74 683,81	-86 960,60
Pakolliset varaukset	0,00	-30 000,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	-30 000,00
Toimeksiantojen pääomat	-1 248 550,58	-1 134 473,63
Lahjoitusrahastojen pääomat	-516 728,24	-463 745,92
Muut toimeksiantojen pääomat	-731 822,34	-670 727,71
Vieras pääoma	-2 048 408,67	-2 024 209,29
Pitkäaikainen vieras pääoma	-45 976,37	0,00
Muut velat	-45 976,37	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	-2 002 432,30	-2 024 209,29
Ostovelat	-600 292,51	-601 663,60
Muut velat	-275 964,56	-334 185,70
Siirtovelat	-1 126 175,23	-1 088 359,99

IV. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Seurakuntayhtymän kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolakia (KL 15.4 §).

Jaksotusperiaatteet

Tilinpäätöstä laadittaessa on maksuperusteiset kirjaukset vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta oikaistu ja täydennetty suoriteperusteisiksi. Verotulot ja puun myyntitulot kirjataan tilitysten suoritusajankohdan mukaan maksuperusteisesti. Rahoituslaskelma on laadittu kirkkohallituksen ohjeiden mukaisesti varsinaisen toiminnan tulorahoituksen, investointien sekä tase-erien lisäysten ja vähennysten osalta suoriteperusteisesti.

Pysyvät vastaavat: poistosuunnitelma

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	1.1.2018-	uusi suositus
Aineettomat oikeudet		
101000 Muut pitkävaikutteiset menot	2-5	3-5
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet		
105000 Hautausmaiden maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa
105700 Krematoriot	10-30	10-20
106000 Hautaustoimen muut rakennukset	10-20	8-10
106300 Hautaustoimen kiinteät rakenteet	10-30	10-20
107000 Hautaustoimen koneet ja laitteet	3-10	3-5
Rakennukset		
108000 Kirkot	20-70	30-60
Kirkon peruskorjaus	20-80	
109000 Siunauskappelit	10-50	20-40
111000 Seurakuntatalot	10-50	15-25
114000 Leiri- ja kurssikeskukset	10-40	15-25
115000 Asuinrakennukset	10-40	15-25
116000 Hallinto- ja laitosrakennukset	20-40	10-20
117500 Huoltorakennukset	10-20	10-15
118000 Muut rakennukset	10-25	10-15
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
120000 Maa- ja vesirakenteet	10-30	10-20
121000 Urut	15-30	10-20
122000 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-30	5-15
Koneet ja kalusto		
123000 Kuljetusvälineet	5-10	3-5
124500 Tietotekniikkalaitteisto	3-5	3
125000 Muut koneet ja kalusto	3-10	3-5
Muut aineelliset hyödykkeet		
126000 Sakraali-, arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	ei poistoa
Sijoitukset	ei poistoa	ei poistoa

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit on arvostettu KPL 5:2 mukaisesti hankintameno-noon tai sitä alempaan todennäköiseen käypään markkina-arvoon.

2 Tuloslaskelman liitetiedot

1 Toimintatuotot

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot

Toimintatuotot sisältävät vuonna 2022 Liikilä –tilasta myydyn määräalan myyntivoiton 8.592,14 euroa. Muihin toimintakuluihin on kirjattu As Oy Kukonkennon Tammitie C 10 osakkeiden myynnistä 3.227,00 euron myyntitappio.

2 Henkilöstö ja henkilöstökulut

Seurakuntayhtymässä ja sen seurakunnissa oli 31.12.2022 henkilöstöä yhteensä 139 (134 vuonna 2021).

Yhtymän henkilöstökulut

	2022	2021
Palkat ja palkkiot	5 808 837,69	5 607 069,28
Eläkekulut	1 180 624,38	1 146 471,26
Muut henkilösivukulut	185 280,43	192 222,72
Oikaisuerät	-85 683,78	-112 558,88
Henkilöstökulut yhteensä	7 089 058,72	6 833 204,38
Matka-, majoitus- ja ravitsemiskulut	114 962,75	100 825,23
Koulutuskulut	47 191,01	27 202,21
Työterveyshuollon kulut	144 651,20	127 580,86
Työssä jaksamiseen liittyvät kulut	16 978,72	11 251,16
Henkilökunnan muut kulut yhteensä	323 783,68	266 859,46

Tilikaudella taseinvestointeihin aktivoitavia henkilöstökuluja on kirjattu 24.102,08 euroa Hauhon huoltorakennuksen sekä Lammin uuden seurakuntatalon osalta. Hautainhoitorahaston osuus yhtymän työntekijöiden henkilöstökuluista on kirjattu hautainhoitorahaston palkkatileille (v. 2021 oikaistu yhtymän palkkatileiltä hautainhoitorahaston ostopalveluluiksi).

3 Seurakuntayhtymän vakuutukset

Vakuutusturva on hoidettu Keskinäinen vakuutusyhtiö Pohjantähti –yhtiön kautta. Vakuutusturva on kilpailutettiin vuonna 2022 vakuutusmeklari Novum Oy:n toimesta. Uudeksi vakuutusyhtiöksi valittiin vuoden 2023 alusta Pohjola Vakuutus Oy.

4 Muut tuloslaskelman liitetiedot

Seurakuntayhtymän liikevaihtoa vastaava määrä, johon luetaan toimintatuotot, verotulot ja valtionrahoitus oli 14.626.268,52 euroa (14.544.180,45 euroa v. 2021).

3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

5 Pysyvät vastaavat

Taseeseen kirjataan investoinnit, joiden hankintameno ylittää 10.000 euroa. Tätä pienemmät investoinnit kirjataan käyttötalousosaan kuluksi.

Pysyvien vastaavien erittely

	Kirjanpito- arvo 1.1.2022	Lisäys	Myynti	Suunnitel- man mukai- set poistot	Kirjanpito- arvo 31.12.2022
Muut pitkävaik. menot	4 224,99	-	-	-	4 224,99
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4 224,99	-	-	-	4 224,99
Maa- ja vesialueet	1 192 741,77	0,00	75,88	-	1 192 665,89
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	1 626 551,91	557 347,09	-	172 347,26	2 011 551,74
Rakennukset	3 710 997,29	-	-	261 327,44	3 449 669,85
Kiinteät rakenteet ja laitteet	287 612,80	-	-	65 320,06	222 292,74
Koneet ja kalusto	49 866,60	-	-	9 498,40	40 368,20
Muut aineelliset hyödykkeet	231 790,74	-	-	-	231 790,74
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	112 787,65	1 279 013,04	581 347,09	-	810 453,60
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 212 348,76	1 836 360,13	581 422,97	508 493,16	7 958 792,76
Osakkeet ja osuudet	2 477 305,00	2 655,12	91 227,00	-	2 388 733,12
Sijoitukset yhteensä	2 477 305,00	2 655,12	91 227,00	-	2 388 733,12
Pysyvät vastaavat yhteensä	9 693 878,75	1 839 015,25	672 649,97	508 493,16	10 351 750,87

Maa- ja vesialueet	75,88 €	Liikilä määräalan myynti
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	337 676,18 €	Hauhon hautausmaan huoltorakennus
	55 997,11 €	Krematorio lämmönvaihtimen automaattipuhdistin
	73 160,00 €	Kaivinkone
	90 513,80 €	Monitoimikone 2 kpl
Osakkeet ja osuudet	1 635,12 €	As Oy Liisantie 11
	1 020,00 €	As Oy Iittalan Lasimestarin Helmi
	91 227,00 €	As Oy Tammitie 2 C 10 myynti

6 Toimeksiantojen varat

	2022	2021
Testamentti- ja lahjoitusrahastot	525 903,30	447 806,52
Kolehti-, lahjoitus- ja keräysvarat	6 367,42	2 910,54
Hautainhoitorahaston tase	724 223,14	667 953,69
Toimeksiantojen varat	1 256 493,86	1 118 670,75

Saamiset

7 Siirtosaamiset

Pitkäaikaiset siirtosaamiset	2022	2021
Vuokravakuus	1 900,00	1 900,00

Lyhytaikaiset siirtosaamiset	2022	2021
Ennakkomaksut, palkkojen välitili	14,73	243,70
KELA-korvaus työterveyshuollosta	41 503,93	39 550,00
Tampereen aluekeskusrekisteri, ta-saus	33 775,00	0,00
Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus	3 076,00	3 393,00
KELA sairauspäivärahat	3 066,42	1 408,98
TVR Koulutuskorvaus	2 257,34	1 495,74
Koodiviidakko	0,00	4 225,87
Siemens Financial Services AB	0,00	3 223,57
Canon Oy	1 968,92	1 694,16
Epassi Finland Oy	9 102,03	0,00
Metsäliitto OK	2 382,26	0,00
F-Musiikki	3 500,00	0,00
Muut siirtosaamiset	2 068,42	6 678,74
Toimeksiantojen varat	102 715,05	61 913,76

8 Rahoitusarvopaperit

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on luonut epävakautta maailman laajuisesti talouteen, mikä näkyy rahoitusarvopapereiden kirjanpitoarvon muutoksena. Kirjanpitoarvoon 31.12.2022 on varovaisuuden periaatteen mukaan huomioitu realisoitumattomat tappiot.

	Hankinta- meno	Markkina- arvo 31.12.2022	Realisoitu- mattomat tappiot	Kirjanpito- arvo 31.12.2022	Kirjanpito- arvo 31.12.2021	Rahaston muutos
Yhd. Ja muut rahastot				16 929,00	14 727,70	2 201,30
Yhdistelmärahastot 1	5 931 268,83	5 654 997,19	-454 442,50	5 476 826,33	5 894 488,48	-417 662,15
Yhdistelmärahastot 2	3 284 615,38	3 244 863,37	-228 074,79	3 056 540,59	3 227 829,15	-171 288,56
Yhdistelmärahastot 3	1 538 608,30	1 476 447,37	-165 489,32	1 373 118,98	1 529 158,89	-156 039,91
Yhdistelmärahastot 4	257 438,59	277 670,67	-1 126,28	256 312,31	246 373,34	9 938,97
Rahoitusarvopaperit	11 011 931,10	10 653 978,60	-849 132,89	10 179 727,21	10 912 577,56	-732 850,35

Yhdistelmä- ja muut rahastot sisältää Osuuskunta Metsäliitto A- ja Metsä1 -lisäosuudet sekä Osuuspankin jäsenosuusmaksun. Kirjanpitoarvo 31.12.2022 (= hankintameno - realisoitumattomat tappiot).

4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

9 Oma pääoma

	Peruspääoma	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	Oma pääoma yhteensä
31.12.2021	22 499 800,52	3 851 447,93	26 351 248,45
Tilikauden alijäämä		-616 060,37	-616 060,37
31.12.2022	22 499 800,52	3 235 387,56	25 735 188,08

10 Toimeksiantojen pääomat

	2022	2021
Testamenttirahastot	126 331,80	135 488,15
Lahjoitusrahastot	390 396,44	328 257,77
Testamentti- ja lahjoitusra- hastot	516 728,24	463 745,92
Kolehtivarat	6 622,59	2 774,02
Ulostilitettävät lahjoitukset	976,61	0,00
Hautainhoitorahaston tase	724 223,14	667 953,69
Muut toimeksiantojen pää- omat	731 822,34	670 727,71
Toimeksiantojen pääomat	1 248 550,58	1 134 473,63

11 Poistoero

	2022	2021
Hauhon kirkko (urut)	74 683,81	86 960,60

12 Pitkäaikaiset muut velat

	2022	2021
Osamaksuvelkalyhennykset 1-5 v.	45 976,37	0,00
Pitkäaikaiset muut velat	45 976,37	0,00

13 Muut velat

	2022	2021
ALV-velka	7 872,46	43 408,66
Ennakonpidätykset	107 458,42	104 477,10
Sosiaaliturvamaksut	6 082,04	6 474,10
Eläkevakuutusmaksut	130 250,36	122 681,00
Työttömyysvakuutusmaksut	0,00	42 699,14
Jäsenmaksut	3 234,88	3 248,79
Vuokravakuudet	7 789,00	11 296,00
Velka Hautainhoitorahastolle	605,52	0,00
Osamaksuvelkalyhennykset < 1 v	12 671,88	0,00
Muut velat	275 964,56	334 284,79

Työttömyysvakuutusmaksut sekä alv-velka 11/2022 sisältyvät ostovelkoihin (v. 2021 Muut velat).

14 Siirtovelat

	2022	2021
Lomapalkkavelkajaksotus	1 063 579,98	1 022 311,97
Tuntipalkkojen jaksotus	45 090,76	44 452,94
E&T Miettinen	0,00	3 141,60
Tukikummi- ja KDR-avustukset, Yhteinen keittiö	5 647,47	7 371,88
Matkakustannukset oma henkilöstö	4 554,93	3 232,52
Kokouspalkkiot	1 120,16	0,00
Hämebus Oy	4 000,00	0,00
Muut siirtovelat	2 181,93	7 849,08
Siirtovelat	1 126 175,23	1 088 359,99

5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**15 Laskennallinen eläkevastuuvajaus**

Seurakunnat vastaavat yhteisvastuullisesti Kirkon eläkelain (KIEL) mukaan määräytyvistä eläkesitoumuksista. Eläkesitoumuksista aiheutuvaa vastuuta voidaan arvioida jakamalla seurakuntayhtymän maksamat palkat (6.086.021 €) koko kirkon palkkasummalla (513.600.000 €) ja kertomalla näin saatu luku koko kirkon eläkevastuuvajauksella (3.419.857.068 €).

Seurakuntayhtymän laskennallinen osuus kirkon yhteisestä eläkevastuuvajauksesta on 40,5 miljoonaa euroa (34,9 milj. € v. 2021). Vastuu on kasvanut, kun koko kirkon eläkevastuuvajaus on kasvanut.

16 Haudanhoitovastuut

Hautainhoitorahasto hoidetaan omana taseyksikkönä. Vastuut on ilmoitettu hautainhoitorahaston tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Muut vakuudet ja vastuusitoumukset**17 Vuokravastuut**

	< 1 vuotta	1 - 5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Kopiokoneet	3 960,84	766,98		4 727,82
Avant 630	8 522,92	17 941,65		26 464,57
Postimaksukone	1 248,00	4 368,00		5 616,00
JCB, traktori	23 640,18	48 855,38		72 495,56
Reskankulma	130 367,28	100 708,72		231 076,00
Vuokravastuut yhteensä	167 739,22	172 640,73	0,00	340 379,95

JCB -traktori sisältää jäännösarvovastuun 48.855,38 €

Avant 630 sisältää jäännösarvovastuun 7.288,00 €

Jäännösarvovastuut yhteensä 56.143,38 €

18 Rahoitusvastuut

Hankintoihin oikeutetuille työntekijöille on hankittu Eurocard Corporate Gold –luottokortteja sekä S-Business luottokortteja.

Osamaksuvelka, lyhennykset	< 1 vuotta	1 - 5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Avant M630	6 822,48	25 015,76		31 838,24
Avant M528	5 849,40	20 960,61		26 810,01
Osamaksuvelat yhteensä	12 671,88	45 976,37	0,00	58 648,25

6 Omistuksia muissa yhtiöissä koskevat liitetiedot

	Kotipaikka	Omistus- osuus	Äänivalta	Oma pääoma	Tilikauden tulos
Jukolan Lintukoto Oy	Hämeenlinna	56,3 %	56,3 %	2.535.892,77	156,68

Jukolan Lintukotoa ei ole yhdistelty yhtymän tilinpäätökseen tytäryhtiönä. Yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna oikean ja riittävän kuvan antamista yhtymän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

7 Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös

TOIMINTA-AJATUS

Hautainhoitorahaston toiminta-ajatuksena on Hämeenlinnan seurakuntayhtymän hoitoon otettujen hautojen kunnossapito ja hoito. Kun omaiset antavat haudan seurakunnan hoidettavaksi, heidän maksamansa hoitomaksu tilitetään seurakuntayhtymän hautainhoitorahastoon. Hautainhoitorahasto muodostaa erillisen taseyksikön ja sillä on oma talousarvio.

YLEISKATSAUS TOIMINTAAN 2022

Hautainhoitorahastoa ja sen taloutta hoidetaan yhteisen kirkkoneuvoston alaisuudessa. Hautainhoitorahastot yhdistettiin seurakuntayhtymän alueella vuoden 2011 alusta lukien. Hautaustoimi hoitaa hautainhoitorahaston hoitoon annetut haudat sopimusten mukaisesti seurakuntayhtymän yhdeksällä hautausmaalla: Ahvenisto, Vuorentaka, Vanaja, Lammi, Hauho, Kalvola, Renko (2 kpl) ja Tuulos.

Hoitosopimuspalveluja tarjottiin yhden kesän (1 vuosi) ja viiden kesän (5 vuotta) ajaksi sekä perennahoitoa viideksi vuodeksi. Kasteluhoitoja tarjottiin yhden kesän mittaisina (1 vuosi). Hautojenhoidon piiriin kuuluu myös vanhoja ainaishoitoja ja viittä vuotta pidempiä määräaikaishoitoja (10 vuoden, 20 vuoden, 30 vuoden ja 50 vuoden). Ainaishoitajien ja viittä vuotta pidempien määräaikaishoitajien osuus kaikista hoidoista on 62 %.

Työnjohdon ja työntekijöiden kanssa on edellisenä syksynä pohdittu seuraavan kauden kukkien tilausta ja eri lajikkeiden käyttöä.

Tavoitteiden toteutuminen

Hautainhoidon toimistotyö oli kiireisintä maaliskuussa, jolloin hoitosopimukset laskutetaan. Yhteistyö työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden ja yritysten kanssa oli monipuolista.

Hoitosopimuksissa käytettiin hoitokukkina pääasiassa begonian eri lajikkeita sekä kokeiltiin myös eri lajien sopivuutta hoitokukaksi. Kukat hankittiin Leppälehdon puutarhalta ja ne kasvoivat hyvin kastelun, lannoituksen ja hoidon osalta, vaikka kesä 2022 oli säiden osalta hyvin helteinen.

Henkilöstö

Hoitotyö ajoittuu touko-syyskuulle ja silloin hoitotyötä varten palkatun henkilökunnan määrä on suurimmillaan. Toimintavuonna hautausmaiden kausi- ja kesätyöntekijöitä oli enimmillään 51 henkilöä ja lisäksi palkattiin 15–17-vuotiaita 16 henkilöä.

Hautausmaiden kausi- ja kesätyöntekijöiden työpanoksesta n. 30 % menee hautainrahaston ylläpitoon.

Talous

Kesähoitotuotot toteutuivat 16 000 euroa arvioitua suurempana.

Henkilöstökulut olivat yhteensä 345 984 euroa, ylitystä talousarvioon 43 684 euroa.

Palveluiden ostot ja vuokratulot alittivat talousarvion.

Kokonaisuudessaan hautainhoitorahaston toimintakatteen loppusumma oli 60 245 euroa positiivinen. Hautainhoitorahaston omistuksessa olevan asunto-osakkeen myyntituotot nostivat toimintakatteen positiiviseksi. Toimintatuotot olivat 116 % ja toimintakulut 101 % budjetoidusta.

HAUTAINHOITORAHASTON TULOSLASKELMA

	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	418 647,93	423 000,00	490 973,50	-67 973,50	116,1
Maksutuotot	390 654,93	395 000,00	413 895,83	-18 895,83	104,8
Vuokratuotot	27 993,00	28 000,00	19 342,00	8 658,00	69,1
Muut toimintatuotot			57 735,67	-57 735,67	0,0
Toimintakulut	-428 632,76	-425 210,00	-430 727,85	5 517,85	101,3
Henkilöstökulut	-324 964,89	-302 300,00	-345 984,38	43 684,38	114,5
Palkat ja palkkiot	-263 460,57	-239 300,00	-280 623,60	41 323,60	117,3
Henkilösivukulut	-62 495,16	-63 000,00	-65 360,78	2 360,78	103,7
Henkilökulujen oikaisuerät	990,84				
Palvelujen ostot	-31 976,08	-47 110,00	-13 419,39	-33 690,61	28,5
Vuokratulut	-14 835,17	-22 000,00	-13 513,01	-8 486,99	61,4
Aineet ja tarvikkeet	-56 856,62	-53 800,00	-57 811,07	4 011,07	107,5
Ostot tilikauden aikana	-56 856,62	-53 800,00	-57 811,07	4 011,07	107,5
TOIMINTAKATE	-9 984,83	-2 210,00	60 245,65	-62 455,65	-2 726,0
Rahoitustuotot ja -kulut	3 001,51		-6 380,88	6 380,88	0,0
Muut rahoitustuotot	3 001,51		1 511,38	-1 511,38	0,0
Arvon alentumiset sijoituksista			-7 892,26	7 892,26	0,0
VUOSIKATE	-6 983,32	-2 210,00	53 864,77	-56 074,77	-2 437,3
TILIKAUDEN TULOS	-6 983,32	-2 210,00	53 864,77	-56 074,77	-2 437,3
Tilikauden ylijäämä	-6 983,32	-2 210,00	53 864,77	-56 074,77	-2 437,3

HAUTAINHOITORAHASTON TASE

	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA	724 223,14	667 953,69
PYSYVÄT VASTAAVAT	45 232,11	61 765,47
Sijoitukset	45 232,11	61 765,47
Osakkeet ja osuudet	45 232,11	61 765,47
VAIHTUVAT VASTAAVAT	678 991,03	606 188,22
Saamiset	605,52	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	605,52	0,00
Muut saamiset	605,52	0,00
Rahoitusarvopaperit	62 380,37	70 272,63
Osakkeet ja osuudet	62 380,37	70 272,63
Rahat ja pankkisaamiset	616 005,14	535 915,59
VASTATTAVAA	-724 223,14	-667 953,69
Oma pääoma	-338 467,88	-284 603,11
Ainaishoitotosopimusten pääomat	-151 845,54	-151 845,54
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-132 757,57	-139 740,89
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-53 864,77	6 983,32
Vieras pääoma	-385 755,26	-383 350,58
Pitkäaikainen vieras pääoma	-233 580,43	-229 110,07
Saadut ennakot	-233 580,43	-229 110,07
Lyhytaikainen vieras pääoma	-152 174,83	-154 240,51
Saadut ennakot	-147 293,31	-143 322,11
Ostovelat	-56,17	-2 295,99
Muut velat	0,00	-8 091,41
Siirtovelat	-4 825,35	-531,00

HAUTAINHOITORAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Tulorahoitus	-3 870,90	-6 983,32
Vuosikate	53 864,77	-6 983,32
Tulorahoituksen korjauserät	-57 735,67	
Investoinnit	74 269,03	-3 521,50
Investointimenot		-3 521,50
Pysyvien vastaavien myyntitulot	74 269,03	
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	70 398,13	-10 504,82
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 799,16	-58 169,24
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-605,52	1 438,89
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	2 404,68	-59 608,13
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	1 799,16	-58 169,24
Rahavarojen muutos	72 197,29	-68 674,06
Rahavarojen muutos (tase)	72 197,29	-68 674,06

Hoidettavat haudat (kpl), erittely

	Ai- nais- hoito	1	5	10	20	30	50	Yh- teensä
Ahvenisto	1114	861	356	-	-	-	-	2331
Vanaja	164	250	138	-	-	-	-	552
Vuorentaka	0	448	234	-	-	-	-	682
Renko	13	89	114	1	-	-	1	218
	1291	1648	842	1	0	0	1	3783
Hauho	41	158	101	3	-	-	-	303
Kalvola	53	80	102	-	2	-	29	266
Lammi	42	231	123	-	-	-	52	448
Tuulos	120	54	34	-	-	1	-	209
YHTEENSÄ	1547	2171	1202	4	2	1	82	5009

Hoidettavat haudat (kpl)

	2022	2021	2020
ainaishoitosisopimukset	1547	1547	1547
50 v	82	124	154
30 v	1	1	1
20 v	2	9	13
10 v	4	8	8
5-vuotissopimukset	1202	1478	1444
1-vuotissopimukset	2171	2201	2160
Laskennallinen hoitovastuu	5009	5368	5327

Laskelma rahaston hoitovastuiden määrästä tilinpäätöspäivänä

	2022	2021	2020
Toimintakulut	430 727,85	428 632,76	413 507,10
/Hoidettavien hautojen lkm	5008	5368	5327
=Yhden haudan laskennallinen hoitokustannus	86,01	79,85	77,62
*Jäljellä olevat hoitosopimusvuodet	10 796	11 356	11 556
Laskennallinen hoitovastuu	928 541,91	906 772,28	897 031,73

*Laskelmiin on otettu laskentaperiaatteiden jatkuvuuden takia mukaan myös ainaishoitosisopimukset. Tietojen ollessa osittain vielä manuaalisia, on 10-50 vuoden sopimusten sekä ainaishoitosisopimusten jäljellä oleva aika laskettu 5 vuoden mukaisesti.

Laskelma hautainhoitorahaston yli- tai alikatteisuudesta

	2022	2021	2020
HHR varat	724 223,14	659 862,28	675 593,65
-Laskennallinen hoitovastuu	- 928 541,91	- 906 772,28	- 897 031,73
Laskennallinen alikate	- 204 318,77	- 246 910,00	- 221 438,08

V. ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän tuloslaskelma ja tase vuodelta 2022 on hyväksytty yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessa 16.3.2023.

Heli Ulvinen
puheenjohtaja

Mikko Hieta

Teppo Hänninen

Hannu Sipilä

Kylli Kylliäinen

Satu Suonperä

Sara Syyräkki

Marita Tuomi

Aulis Ansaharju
varapuheenjohtaja

Emmi Rantanen

Liisa Ilonen-Teivonen

Heikki Koskela

Outi Pänkäälä

Kirsti Suoranta

Pasi Tervasmäki

Ville Lehtonen, seurakuntayhtymän talous- ja hallintojohtaja, yhteisen kirkkoneuvoston sihteeri

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Hämeenlinnassa 12.4.2023

KPMG Oy Ab

Mari Sänätjoki JHT, KHT

VI. LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Tilinpäätös sähköisesti pdf-tiedostona, paperisena
Tase-erittelyt paperilla
Tilikartta sähköisesti pdf-tiedostona
Pää- ja päiväkirja sähköisesti pdf-tiedostona

Tositteiden lajit ja säilytystavat

Kassa- ja muistiotositteet

AB Automaattikirjaus
SA KIPA:n muistiotosite / pääkirjatosite
SZ Peruutusmuistiotosite
SK Seurakuntayhtymän muistiotosite / pääkirjatosite
SE Sisäiset erät (vyörytys)
TO Tiliote

Pysyvät vastaavat

AA Pysyvien vastaavien kirjaus
AF Poistokirjaukset
AZ Purku pysyviin vastaaviin

Myyntilaskut

DA Asiakastosite
DG Asiakkaat – hyvitys
DZ Asiakkaat – maksukirjaus
MV Maksuvapautukset
RV Laskun siirto (KiPan järjestelmän lasku)
ZD Luottotappio

Ostolaskut

TM Matkalaskut – ostoreskontra
KA Toimittajatosite
KG Toimittajat – hyvitys
KR Toimittajat – lasku
KZ Toimittajat – maksu

Palkat

PV Lomapalkkavaraus
P1 Palkat - verokäsittely

Säilytystapa:

sähköisenä Kirkon Palvelukeskuksen järjestelmässä ja varmuuskopioilla

VII. MÄÄRITELMÄT

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %

$$= 100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Tunnusluku osoittaa, miten paljon seurakuntayhtymän toimintakuluista on katettu toimintatuotoilla.

Vuosikatteen osuus poistoista, %

$$= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$$

Tunnusluku kertoo, miten suuri osuus poistoista kyetään kattamaan vuosikatteella. Vuosikatteen tulisi olla yhtä suuri tai suurempi kuin poistot.

Käytännössä vuosikatteen tulisi riittää korvausinvestointeihin.

Vuosikate, euroa/jäsen

Vuosikatteen euromäärää seurakuntien jäsentä kohden käytetään tunnuslukuna tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa. Tunnuslukua laskettaessa vuosikate jaetaan seurakuntien väkiluvulla tilikauden päättyessä.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulorahoitusprosentti, %

$$= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien omahankintameno = investointimenot (brutto) - Kirkon keskusrahastolta ja muilta ulkopuolisilta tahoilta saadut rahoitusosuudet investointeihin.

Investointien tulorahoitus kertoo, miten monta prosenttia investointien omahankintamenoista on rahoitettu tilikauden tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituloilla, lainarahoituksella tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Rahavarojen riittävyys, pv

$$365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Rahavarat 31.12. = Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset.

Kassasta maksut tilikauden aikana =: Toimintakulut + Verotuskulut + Kirkon rahastomaksut + Korkokulut + Muut rahoituskulut + Rahoituslaskelman Investointimenot (brutto) + Antolainojen lisäys + Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset.

Seurakuntayhtymän maksuvalmiutta kuvataan laskemalla rahavarojen riittävyys päivinä. Tunnusluku ilmaisee, miten monen päivän maksut voitaisiin maksaa seurakuntayhtymän rahoitusarvopapereilla sekä Rahoilla ja pankkisaamisilla tilinpäätöspäivänä.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero} + \text{Vapaaehtoiset varaukset} - \text{Ainaishoitosopimusten pääomat}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Toimeksiantojen pääomat} - \text{Saadut ennakot})$$

Koko pääoma = Taseen loppusumma

Saadut ennakot = Pitkä- ja lyhytaikaiset saadut ennakot.

Omavaraisuusaste mittaa seurakunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen tulisi olla > 50 %.

Rahoitusvarallisuus, euroa/jäsen

= (Saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset - Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Jäsenmäärä

Saamiset = Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset mukaan luettuina siirto- ja muut saamiset

Jäsenmäärä = seurakuntien läsnä oleva jäsenmäärä tilikauden lopussa.

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa sen määrän, joka rahoitusomaisuudesta jäisi jäljelle, jos vieras pääoma maksettaisiin pois. Seurakuntayhtymän rahoitusvarallisuuden tulisi olla vierasta pääomaa suurempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Käyttötulot = Tilikauden toimintatuotot + Verotulot + Valtionrahoitus + Kirkon keskusrahaston antamat verotulojen täydennysavustukset, harkinnanvaraiset toiminta-avustukset ja muut toiminta-avustukset (pl. rakennusavustukset)

Mikäli toiminta-avustusten osuus käyttötuloista on suuri, tunnusluku suositellaan laskettavaksi myös ilman saatuja toiminta-avustuksia.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, miten monta prosenttia seurakuntayhtymän käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku seurakuntien välisessä vertailussa, koska pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden ikä tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Lainakanta, euroa/jäsen

= (Vieras pääoma - Saadut ennakot - Ostovelat - Siirtovelat + Muut korottomat velat) / Jäsenmäärä

Lainakanta = Korollinen vieras pääoma

Jäsenmäärä = seurakuntien läsnä olevaa jäsenmäärä tilikauden lopussa

Laskennalliset erät ja vyörytykset

Kirkon keskusrahasto- ja eläkerahastomaksun vyörytys

Hautausmaa- ja kiinteistöhallinnon vyörytys

Sisäiset vuokrat

Hallinnon vyörytys

Kriisiytyvän seurakunnan mittarit**Talouden mittarit**

Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä negatiivinen kolmena perättäisenä vuotena

Edellisten vuosien ylijäämä menossa alijäämäiseksi, eikä sen kattamista kolmen seuraavan vuoden aikana voida laskelmin osoittaa ilman kertaluontoisten erien tai metsänhoitosuunnitelman ylittävän myynnin toteutumista

Maksuvalmius alle 90 päivää tai heikkenee kolmena perättäisenä vuotena

Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista kasvaa kolmena perättäisenä vuotena